

Opinia națională

Săptămânal de opinie, informație și idei de larg interes național

Director: Mircea Itu. Redactor-șef: Mioara Vergu-Iordache

Să nu pierdem ce-am câștigat

Lectoratele de română

Prof. univ. dr. Ion Dodu BĂLAN

L-am auzit cândva pe romancierul Augustin Buzura – fost președinte al Institutului Cultural Român, regretând pierderea Lectoratelor de Limbă, Cultură și Civilizație Românească, de la numeroase mari universități din lume. Bine că a făcut-o un scriitor, pentru că oficialitățile, oamenii politici și instituțiile de profil le-au neglijat cu desăvârșire după 1989. Lectoratele reprezintă o componentă importantă, o formă de a ne face cunoscuți, ca țară, cultură și popor, în medii universitare dintre cele mai elevate.

Poate tocmai de aceea, după ce au fost total neglijate după 1990, recent, poate mult prea recent, încât e chiar prea târziu, câțiva oameni politici, direct răspunzători de integritatea noastră europeană, s-au gândit să solicite sprijinul universităților de stat (?)! pentru înfăptuirea mai rapidă și mai convingătoare a acestui ideal al românilor cărora li s-au ridicat lacătele de pe porți.

Gestul și preocuparea oficialităților, mai mult virtuale deocamdată, sunt salutare, dar numai pe jumătate, întrucât pare să continue alte demi preocupări și mentalități care fac discriminări nepermise, păguboase și nedemocratice între universitățile subvenționate de stat și cele private. Asta cu atât mai mult cu cât unele universități private și-au creat legături strâns și rodnice cu universități din alte țări și cu ambasadele acestora de la București, ambasadori care vizitează cu interes, de exemplu Universitatea *Spiru Haret*, țin conferințe, discută cu studenții sau participă la dezbaterele de la T.V. *România de Măine*.

Din discuțiile cu reprezentanții unor țări în care am avut prestigioase Lectorate de Limbă Română, Cultură și Civilizație, nu lipsește

problematizarea situației lor de astăzi. Cu atât mai mult cu cât cadre didactice de la Universitatea *Spiru Haret* au fost odinioară lectori în SUA, China, Franța, fosta Iugoslavie, Polonia, Coreea de Sud, Albania, Olanda, Germania, Finlanda, Italia, Anglia etc.

Mulți dintre lectorii români la universități din aceste țări au fost adevărați ambasadori culturali ai României în țările respective, scriind în colaborare cu localnicii cărți, cursuri, realizând traduceri, orientând studenții spre teme de doctorat cu subiecte românești. Profesorii Eugen Simion, Gh. Docea, Paul Miclău în Franța, Nicolae Constantinescu în SUA și Finlanda. Colegii și studenții lor au devenit personalități influente în țările respective, așa cum românii care au fost lectori au devenit personalități științifice și culturale acasă la noi.

Lista numelor este impresionantă și este greu să fie reprodusă, existând riscul de a omite, în mod nepermis, pe cineva.

Întorsii în țară, au creat un climat de cunoaștere și stimă reciprocă, de bună colaborare, care se întregeau prin cursurile de vară de la Sinaia, unde veneau personalități universitare de primă mărime, care au scris despre noi, despre limba și cultura română: Gosseen, din Austria, Tagliavini, Rosa del Conte, Mario Rufini, Luiza Valmarin, Mario Cufio, Mario Bonincontro de la universități italiene, Allain Guillemlou – de la Sorbona, din Paris, prof. Michel de la Montpellier, alții de la Toulouse, Bordeaux, Aix-en-Provence. Bine ar fi să se organizeze și azi asemenea acțiuni, la nivelul de exigență științifică și de personalități ca altădată.

Nu știu ce se mai face, cum și cu ce autoritate științifică se organizează.

Ceea ce știu este faptul că lectoratele sunt în mare suferință.

Fie s-au desființat, fie sunt încadrate – cu mici excepții – cu persoane necunoscute și necunosătoare de ceea ce trebuie.

(Continuare în pag. 3)

Academia Română

La 30 martie 1879, printr-o lege specială, Societatea Academică Română a fost decretată instituție națională, cu numele de *Academia Română*, for al moralității, independenței, cercetării științifice, literare și de creație artistică.

La mijlocul secolului al XIX-lea, în plin proces de formare a noului stat național român, în societatea și lumea culturală românească erau imperioase necesare reforme care să accelereze progresul cultural și științific al spațiului românesc. Academii, în sensul vechi al cuvântului, existau încă din secolul al XVI-lea, atât în Țara Românească (la București, circa 1689), cât și în Moldova (Iași, 1707). Mai târziu, s-au transformat în primele universități românești. Premergător apariției Academiei Române, s-au înființat mai multe societăți

culturale, precum cele de la Brașov (1821), București (1844), Sibiu (1881), Cernăuți (1862). Succesorii lor au încurajat ideea înființării unui institut central care să reunească cele mai importante personalități culturale ale României, după modelul academiilor occidentale.

După Unirea Principatelor Române de la 24 ianuarie 1859, intelectualii români și-au dat seama că unitatea politică nu este posibilă fără o unitate culturală. Ioan Maiorescu propunea, la 1860, „o societate academică care

să concentreze activitatea erudiților români... pentru cultura limbii, pentru scrisul istoriei naționale". Fiul său, Titu

Maiorescu, avea să ia parte la înființarea noii societăți academice.

(Continuare în pag. 3)

„Clădirile reverberează spațiul din jurul lor”

Conf.univ.dr.arh. Adrian MAHU
Facultatea de Arhitectură

În marile epoci ale arhitecturii, Renașterea, Barocul, Clasicismul, nu a existat separația care se face astăzi între urbanist și arhitect.

Arhitectul Lorenzo Bernini, unul din marii maeștri ai Barocului, desena piețe celebre și fântâni, una din capodoperele sale fiind Piața San Pietro din Roma, sculpta statui, care împodobesc Colonnada de la San Pietro sau statuia ecvestră a lui Ludovic al XIV-lea. Arhitectul era, în marile epoci ale arhitecturii, un făuritor al imaginilor globale, care țin de urbanism, dar și al celor de detaliu, care țin de arhitectură, sculptură, pictură, arte monumentale.

Vitruviu, în celebrul lui „Tratat de Arhitectură” din timpul lui

Octavianus Augustus, dă indicații cum trebuie alcătuite municipiile și repartitia lucrărilor, care sunt în interiorul orașelor, cum să se facă orientările, după punctele cardinale ale clădirilor, sau cum să se execute construcțiile edilitare. În capitolul „Despre educația arhitecților”, el afirma: „Și, într-adevăr, știința universală e alcătuită ca un singur trup din aceste multe și variate ramuri.”

O meteahnă a timpurilor mai noi, dominate de un materialism exclusivist este „disectibilitatea” domeniilor în zeci de specializări. Specializarea excesivă a distruge capacitatea multora de a face sinteze. Or, arhitectura și

urbanismul solicită în primul rând capacitatea de a face sinteze.

Iată ce afirma despre „disectibilitate”, în anul 1975, academicianul arhitect Octav Doicescu: „În această disectibilitate, în acest fenomen de construcție, noi ne găsim astăzi într-o situație pe planul 4-5-6 în înlănuțirea aspectelor disectibilității fenomenului de construcție de arhitectură. Această disectibilitate, care ne ajută să cuantificăm foarte bine, ne ajută să facem niște lucruri funcționale foarte acceptabile, să spunem, dar naște aceste dialoguri nesatisfăcătoare cu opinia noastră publică. Așa facem în materie de construcție de locuințe, așa facem și în urbanism... în urbanism însă fenomenul apare foarte periculos .

(Continuare în pag. 5)

Învățământul, încotro?

„Tineretul nostru școlar de astăzi nu mai e acel tineret zglobiu, vioi, rezistent”

Prof. univ. dr.
Nicolae POSTOLACHE

La Facultatea de Sociologie-Psihologie a Universității noastre s-au desfășurat două dezbateri, ce se înscriu în programul actual al manifestărilor Societății Naționale *Spiru Haret* pentru Educație, Știință și Cultură. Temele lor au fost:

• **Universitatea Spiru Haret – componentă importantă a sistemului educațional. Semnificația trinomului înscris pe frontispiciul Universității: cultură, știință, învățământ**

• **Educația fizică – trecut și actualitate în societatea românească.**

Specialiști de marcă ai țării noastre au participat la cele două manifestări, ce au avut ca moderator pe sociologul Florian Tănăsescu, prorector al Universității *Spiru Haret*. Nu la dezbaterile din cadrul celor două mese rotunde mă voi referi, în

cele ce urmează, nu la conținutul lor. Ci la altceva. La ceea ce ar fi spus Marele Absent dintre participanți – Spiru Haret – patronul spiritual al Universității noastre. Căci, „în pleiada de personalități umane ale istoriei naționale, care rămân peste timp modele vii de acțiune și îndemn constructiv la acțiune în fiecare nouă epocă, un loc aparte revine lui Spiru Haret, ale cărui gânduri și fapte nu avem voie să le uităm” – ne atrăgea atenția sociologul Aurelian Gh. Bondrea în una din cărțile sale (*Neoharetism la începutul secolului XXI*, Editura Fundației România de Măine, București, 2007). „Inițiativele legislative în sfera învățământului – continua autorul –, întreaga activitate ca ministru au marcat o nouă și generoasă deschidere a școlii românești, ca factor peren de cultură națională, de instruire a generațiilor în pas cu dinamica civilizației umane” (p. 18).

Într-adevăr, m i n t e a l i m p e d e a s a v a n t u l u i , z u g r ă v i t a t ă d e v i u d e s c r i e r e l e c e l u i c e l - a s u r p r i n s ș i l - a î n țe l e s c u m n i m e n i a l t l u p p e a c e s t b u n a l t r e c u t u l u i î n v ă ț ă m ă n t u l u i r o m ă n e s c , l - a m n u m i t p e p r o f . u n i v . d r . A u r e l i a n G h . B o n d r e a , a l i p s i t d e l a m a s a n o a s t r ă r o t u n d ă . Î n s ă i d e i l e ș i c r e d i n țe l e i z v o r ă t e d i n i s t o r i a n e a m u l u i , c r e d i n țe l ă i n i d e a l u l c e s t r ă b ă t e î n t r e a g a o p e r ă a l u i S p i r u H a r e t , a c e s t m i n i s t r u a l n a ție n i u n i , c h e m a t d e t r e i o r i s ă

coboare printre cei ce vedeau binele României de mâine, s-au aflat, și ele, printre noi.

(Continuare în pag. 3)

Regimul politic din România în anii 1948-1989

Ioan SCURTU

În 1989 și după această dată, a intrat în vocabularul curent aprecierea că regimurile din statele membre ale Tratatului de la Varșovia erau comuniste. De aici și afirmația că în 1989 s-a prăbușit comunismul din Europa. Terminologia a fost folosită de politologi, ziariști și oameni politici din Occident, impunându-se apoi ca un adevăr indubitabil.

Aprecierea a fost luată ca atare, așa cum la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial toate regimurile totalitare erau caracterizate ca fasciste. Fascist era regimul din Italia, instaurat de Mussolini, fascist era cel din Germania în frunte cu Hitler, fascist era cel din Spania lui Franco, fascist era cel din România condusă de Antonescu. O asemenea apreciere s-a întins pe durata mai multor decenii, astfel că și la începutul secolului al XXI-lea, la distanță de peste 60 de ani, ea continuă să fie prezentă. Totuși, mulți istorici și politologi, care au

studiat cu atenție acele regimuri, au ajuns la concluzia că între ele existau deosebiri substanțiale, care impun o tratare diferențiată. Unele regimuri se bazau pe un puternic partid politic și au ajuns la putere prin vot (Italia, Germania), altele în urma unui război civil (Spania) sau a unei catastrofe naționale (prăbușirea granițelor) — România; unele se bazau pe biserică, altele nu au acordat nici o importanță religiei; unele au promovat o politică tolerantă față de minoritățile naționale, altele au urmărit lichidarea acestora, mai ales a evreilor, mergând până la holocaust. Cu cât analiza este mai aprofundată, cu atât mai mult apar deosebiri de fond și de nuanță, de conținut și de formă între aceste regimuri, catalogate multă vreme ca fiind fasciste. În ultimii ani, în circuitul științific a intrat o terminologie mai complexă și mai aproape de esența regimurilor respective: regim fascist, regim național-socialist

(nazist), regim corporatist, regim de dictatură militară, regim autoritar etc.

O dezbateră temeinică asupra regimului politic din Uniunea Sovietică și din celelalte state în fruntea cărora s-au aflat partide comuniste nu a avut încă loc. Orice dezbateră ar trebui să pornească de la documente și de la realitatea concretă, așa cum se procedează pentru alte perioade istorice. În primul rând, de la surse, de la izvoare.

Este bine cunoscut faptul că o inscripție din secolul al II-lea, un hrîsov din veacul al XVI-lea sau un act din secolul al XIX-lea suscită vîi discuții; specialiștii cercetează atent conținutul, contextul istoric în care a fost elaborat respectivul document, mergând până la analiza suportului pe care a fost scris, formula de adresare folosită, forma literelor etc. etc.

În cazul documentelor provenite de la partidele comuniste și de la organele de stat,

cel mai adesea ele nici măcar nu sunt invocate, nu sunt citate în forma lor originală, ci sunt înlocuite cu formule care au căpătat deja notorietate, și sunt acceptate fără rezerve de foarte mulți analiști, politologi, oameni politici, istorici etc. Se cuvine sublinia faptul că nici un document de partid, dar absolut nici unul, provenind din Uniunea Sovietică, Albania, Bulgaria, Cehoslovacia, R.D. Germană, Iugoslavia, Polonia, România, dar și din China, Cuba, R.D. Vietnam, R.P.D. Coreană nu conține aprecierea că regimul politic din statul respectiv ar fi comunist.

Niciun lider politic, dar absolut nici unul, nu a susținut vreodată că țara sa ar trăi în comunism, deși ar fi fost cei mai îndreptățiți să afirme că au reușit să edifice „societatea cea mai bună și mai dreaptă” de pe Pământ. Totuși, lor li se atribuie cuvinte pe care nu le-au rostit și aprecieri pe care nu le-au făcut.

(Continuare în pag. 6)

Puncte de vedere

SISTEME EUROPENE DE MANAGEMENT AL MEDIULUI (II)

Prof. univ. dr. Ion A. POPESCU
Prof. univ. dr. Aurelian A. BONDREA
Lector univ. dr. Mădălina I. CONSTANTINESCU

Etapela necesare pentru introducerea unui program de realizare a unei producții curate într-o întreprindere pot fi sintetizate, după cum urmează: a) elaborarea și implementarea unei politici de mediu atotcuprinzătoare la nivelul corporației, care să se axeze pe prevenirea poluării; b) stabilirea unor obiective ale corporației privind programul de introducere a producției curate, cu fixarea unei agende bine precizate; c) alocarea responsabilităților, timpului și suportului financiar pentru întregul program; d) implicarea angajaților la toate nivelurile; e) elaborarea de proceduri de contabilizare a reducerii de deșeurii în cadrul companiei și utilizarea acestora în mod regulat pentru a identifica, evalua și elimina deșeurile, în fiecare etapă a procesului productiv; f) obținerea și utilizarea celor mai bune informații tehnice și de altă natură atât din interiorul, cât și din exteriorul companiei; g)

monitorizarea și evaluarea progresului programului; h) informarea regulată a tuturor angajaților asupra progresului realizat de companie, în legătură cu producția curată, în ultima lună, în ultimele șase luni, ultimul an sau ultimii cinci ani; i) încurajarea și recompensarea eforturilor individuale și colective fructuoase, în implementarea producțiilor curate; j) conștientizarea faptului că realizarea producției curate reprezintă o călătorie, nu o destinație.

Efectul producțiilor curate asupra costurilor unitare
Deși nu există o evaluare detaliată legată de aspectele economice ale realizării dezvoltării industriale durabile prin intermediul

producțiilor curate, datele fragmentare sugerează faptul că astfel de producții ar fi mai eficiente. În mod evident, în acest domeniu mai trebuie încă făcute cercetări suplimentare.

Dovezile referitoare la faptul că producțiile curate pot reduce mai degrabă decât crește costul unitar de producție și, din acest motiv, îmbunătăți productivitatea sunt, de

industriale: economii de materii prime și energie; costuri mai scăzute de management al deșeurilor; calitate îmbunătățită a produselor; productivitate crescută; reducerea riscurilor de îmbolnăvire a muncitorilor și a pericolelor asupra mediului: îmbunătățirea imaginii publice a întreprinderii.

Un sondaj efectuat în Statele Unite ale Americii pe un număr de peste 500 de companii care au adoptat procedeele de producție curate a relevat că fiecare companie și-a redus deșeurile industriale cu 85-100%, iar timpurile de recuperare a investiției au fost mici, între o lună și trei ani. Schimbările tehnologice au inclus: incorporarea unor tehnologii avansate, cum ar fi schimbul de ioni și ultrafiltrarea; modificarea unor procese, cum ar fi înlocuirea unei substanțe vechi cu un material nou, mai puțin poluant; adoptarea unor procese preponderent mecanice în raport cu cele chimice (United Nations Industrial Development Organization, 1994).

Un sondaj efectuat în Statele Unite ale Americii pe un număr de peste 500 de companii care au adoptat procedeele de producție curate a relevat că fiecare companie și-a redus deșeurile industriale cu 85-100%, iar timpurile de recuperare a investiției au fost mici, între o lună și trei ani. Schimbările tehnologice au inclus: incorporarea unor tehnologii avansate, cum ar fi schimbul de ioni și ultrafiltrarea; modificarea unor procese, cum ar fi înlocuirea unei substanțe vechi cu un material nou, mai puțin poluant; adoptarea unor procese preponderent mecanice în raport cu cele chimice (United Nations Industrial Development Organization, 1994).

Studii de caz din Europa semnalează situații similare cu cele din SUA. Un exemplu îl reprezintă proiectul PRISMA în Olanda.

Industria poate reprezenta o sursă a celor mai serioase probleme de mediu la nivel local și internațional. Problemele sunt legate în special de poluarea aerului, a apei și a solului; ele pot avea un impact rapid sau gradual asupra sănătății umane și a ecosistemelor. Comunitățile de afaceri au recunoscut faptul că modelele actuale de producție și de consum nu sunt durabile. În același timp, întreprinderile au realizat faptul că, pentru a putea rămâne pe piață, vor trebui să integreze, din ce în ce mai mult, în strategiile lor de afaceri și în planificarea pe termen lung considerațiile privind mediul. Această cerință este esențială, dacă întreprinderile doresc să utilizeze noile posibilități de afaceri sau își propun să intre în competiție cu alte firme, care iau în considerare problemele de mediu, sau dacă doresc să furnizeze produse sau servicii pentru terțe părți, care au exigențe din ce în ce mai crescute privind problemele de mediu.

(Continuare în pag. 6)

STUDENȚII ÎNTREABĂ. PROFESORII RĂSPUND

Astăzi, răspund:

Facultatea de Sociologie și Asistență Socială

• prof. univ. dr. Ștefan COSTEA

Student: Când ne referim la *esența sociologiei clasice ce aspecte caracteristice ar trebui să invocăm?*

Profesor: Geneză sociologiei a constituit un răspuns la criza generată de apariția modernității și a societății moderne, noua știință fiind chemată, pe de o parte, să ofere o diagnoză științifică a crizei societății europene, iar pe de altă parte, să producă mijloacele și instrumentele științifice necesare instituirii noii ordini sociale.

În acest context, *sociologia clasică* este o perioadă distinctă din „ciclul de viață” al sociologiei ca știință, atât din punct de vedere al „substanței” ideatice, cât și din cel al dimensiunii sale temporale, cronologice. În general, este considerată „clasică” seria de teorii, sisteme, curente și școli sociologice care începe cu pozitivismul sociologic, al cărui creator a fost Auguste Comte (1798-1857), continuă cu sociologismul elaborat de Émile Durkheim (1858-1917), sociologia lui Karl Marx (1818-1883), sociologia logico-experimentală, matematică, propusă de Vilfredo Pareto (1848-1923), și se încheie cu sociologia comprehensiv-explicativă, elaborată de Max Weber (1867-1920).

Cronologic, sociologia clasică este sociologia creată în perioada dintre publicarea operelor sociologice ale lui Auguste Comte (1824-1856) și publicarea celor ale lui Max Weber (1891-1919), de către reprezentanții lor, care au aparținut aceleiași generații, aceleiași epoci a istoriei europene, perioadă considerată retrospectiv benefică și relativ pașnică, deși societățile ei se aflau în procese de mutații profunde.

Caracterul clasic al sociologiei din această perioadă îl este conferit de faptul că reprezentanții săi au pus în discuție, în mod coerent și sistematic, și au formulat răspunsuri la problemele fundamentale ale societății ca „societate”, ca „întreg”, propunând:

a) *modele proprii* de abordare și de tratare a obiectului lor de studiu;

b) *concepții metodologice, metode, tehnici și norme* de investigare a societății, a fenomenelor, proceselor și realității vieții sociale a oamenilor;

c) *idealuri sociale* – elaborând concepții cu privire la societatea ideală sau la cea mai bună posibilă și dezirabilă societate umană.

Operele sociologilor clasici au fost și au rămas puncte de reper, „pietre de hotăr”, în geneza și evoluția sociologiei ca știință a societății, având ca vocație investigarea, cunoașterea, explicarea și participarea la construcția și reconstrucția „lumii sociale”, atât în epoca lor, cât și astăzi.

Tematică fundamentală, comună a reflecțiilor sociologilor clasici își are soriginea în conștiința că:

- în epoca lor, știința și cercetarea științifică a lumii reprezentau modelul ideal al gândirii riguroase și eficiente, respectiv, modelul unic al gândirii valabile;

- asigurarea și menținerea ordinii și coerenței societăților umane nu sunt posibile decât prin sisteme de valori și de credințe împărtășite și comune;

- vechile valori și credințe comune, tradiționale, transcendentale erau amenințate de

dezvoltarea gândirii științifice, în secolul lor (al XIX-lea) manifestându-se o evidentă contradicție între religie și știință;

- asigurarea ordinii și stabilității sociale nu poate fi realizată decât pe baza unor convingeri, valori și idealuri comune, în măsură să reunească membrii colectivităților sociale și să îi angajeze în eforturi convergente și armonioase, care să le asigure conviețuirea pașnică și bunăstarea generală, materială și spirituală.

Pe acest fond de gândire, toți reprezentanții clasici ai sociologiei au produs opere științifice durabile, care au generat dezbateri extinse în domeniul teoriei, metodologiei și cercetării sociologice și al relațiilor dintre sociologie și construcția socială, contribuind, în mod hotărâtor, la demonstrarea locului și rolului cunoașterii științifice în eforturile de raționalizare a organizării sociale. În același timp, ei au propus, atât analiza științifică a societății în vederea ghidării bunei practici sociale, cât și moralitatea științifică întemeiată în rezolvarea problemelor sociale, cu precădere a celor ale dezorganizării și conflictului social. Aceasta explică locul important pe care

le-a permis clasicii sociologiei universale să elaboreze ample sisteme de gândire cu privire la originea societății, la raporturile dintre individ, grupări, colectivități sociale și societăți, la structura socială, sistemul social, ordinea și echilibrul social, contribuind, în același timp, la clarificarea statutului epistemologic și gnoseologic și la elaborarea metodologiei, metodelor și tehnicilor investigației sociologice.

Reprezentanții clasici ai sociologiei au produs opere științifice durabile, care au generat dezbateri extinse în domeniul teoriei, metodologiei și cercetării sociologice și al relațiilor dintre sociologie și construcția socială, contribuind, în mod hotărâtor, la demonstrarea locului și rolului cunoașterii științifice în eforturile de raționalizare a organizării sociale. În același timp, ei au propus, atât analiza științifică a societății în vederea ghidării bunei practici sociale, cât și moralitatea științifică întemeiată în rezolvarea problemelor sociale, cu precădere a celor ale dezorganizării și conflictului social. Aceasta explică locul important pe care

să continuăm a privi lumea socială prin prisma aceluiași fond de idei.

Privită din această perspectivă, evoluția sociologiei la mijlocul și în a doua jumătate a secolului XX apare într-o nouă lumină. În sensul că toate schimbările intervenite în gândirea sociologică a acestui secol, indiferent de substanța și orientările lor, sub forma sociologilor radicală, umanistă, structural-funcționalistă ș.a., au fost derivative și sumative, care n-au făcut altceva decât să utilizeze idei și concepte tradiționale, clasice, fără să producă moduri originale de gândire. O asemenea situație a fost pusă în legătură cu problema socială, în perioada de după Primul Război Mondial, s-a înregistrat, în mod real, o schimbare majoră a unei forme a societății umane cu alta, comparabilă cu cea a trecerii de la societățile agrare la societatea industrială. Această temă a posibilității unei schimbări fundamentale a fost cea care a inspirat problematica abordată de sociologii epocii respective și a dat conținut operelor lor.

guverne și organisme de conducere, asupra naturii muncii noastre, a instituțiilor de educație, sănătate, securitate socială, chiar asupra surselor de hrană și de apă. Beneficiarii acestor procese sunt, de departe, corporațiile multinaționale și instituțiile financiare internaționale, care reprezintă, de fapt, continuarea lungii istorii a colonialismului și intervenționalismului în viața socială mondială și a controlului politic prin intermediul dominației economice și militare. În acest context, pentru cercetările științifice, inclusiv cele sociologice, noi teme de investigație macrosocială apar: dezvoltarea socială viitoare, echitatea și/sau inechitatea socio-economică, securitatea profesională, controlul democratic al vieții sociale, libertatea, configurațiile relațiilor dintre comunitățile sociale și umane locale, state, instituții internaționale, neguvernamentale și corporațiile multinaționale, care fac astăzi noua ordine globală.

Este vorba de o tematică inedită, rezultată din faptul că globalizarea trebuie înțeleasă ca

dezvoltare accelerată a cunoașterii descriptive și a practicii metodologice, necesare obținerii unor date empirice verificate, ca bază a interpretării generalizate a faptelor sociale cunoscute și ca sursă a unor idei, în măsură să ghideze investigarea unor noi fapte și realități sociale;

c) conturarea unor noi orizonturi pentru promovarea echilibrată a investigării sistemelor sociale integrale (macrosociale), în relație cu investigațiile și analizele concrete (empirice) ale faptelor, fenomenelor și proceselor sociale;

d) conceperea societăților umane ca sisteme sociale „deschise”, care interacționează, pe de o parte, unele cu altele, iar pe de altă parte, cu elementele lor constitutive; demonstrarea necesității investigării sistematice a relațiilor dintre acestea, și nu considerarea arbitrară a lor ca realități distincte, de sine stătătoare;

e) demonstrarea complexității problematiceii caracterului „deschis”, exterior și interior, al societăților, dar fiind faptul că acestea nu sunt egal deschise unele față de altele în exterior. Iar în interior, aceleași sistem social nu este egal deschis tuturor membrilor săi, în aproape niciunul dintre elementele sale constitutive: ordinea, libertatea, drepturile și obligațiile etc. Aceasta constituie însăși drama

psihologia și nici celelalte științe socio-umane;

d) demonstrarea peremptorie a originalității sociologiei, datorată voinței de rigoare științifică și scrupulelor de metodă, rezultate din efortul de a nu afirma nimic de care nu suntem siguri că a fost demonstrat;

e) efortul de clarificare și de statuare a situației fenomenelor care se repetă, pe care sociologia urmărește să le interpreteze în funcție de anumite categorii generale, și, în ultimă instanță, de a stabili legi ale existenței și devenirii societăților umane;

f) stabilirea principiilor unor clasificări ale tipurilor sociale, ale structurilor fiecărei societăți și ale relațiilor dintre diferitele structuri, în cadrul unui proces de continuitate istorică, inclusiv al confruntărilor dintre societăți.

Student: În ce constau *rezonanțele în actualitate și cum s-ar putea ele defini?*

Profesor: O semnificație actuală deosebită a moștenirii sociologice clasice este realitatea că, prin toate caracteristicile sale, sociologia a dorit, și este legitim să dorească „științifică” și „sintetică”, în sensul că nu trebuie să se mulțumească numai cu analize și să se epuizeze în investigații de detaliu, ci să urmărească, să perceapă și să înțeleagă ansamblul social, pentru a nu deveni o simplă tehnică de cercetare.

În sfârșit, faptul că toți cei ce discută „despre” sau „fac” sociologie au fost, și sunt, fie observatori, fie actori ai realității politice, face ca aceștia să nu fie lipsiți de interes politic. Întrucât atitudinea sociologică rezultă din faptul că toți sunt „înrădăcinați” în societate și au menirea de a-i identifica problemele; dar, simultan, ei sunt obligați de a se detașa de aceste probleme, pentru a fi în măsură să înțeleagă societatea în care trăiesc și pentru a o vedea la fel de surprinzătoare, ca pe oricare alta. În consecință, este bine ca sociologii să nu fie lipsiți de interes politic, cu o singură condiție: să fie capabili să se situeze mai presus de interesul politic.

Considerăm că, fiecare în parte și toate la un loc, aceste elemente constitutive ale moștenirii sociologice clasice rămân de actualitate și constituie puncte de reper pentru sociologia contemporană. Din mai multe rațiuni: prima dintre acestea o constituie faptul că lumea din care s-a născut sociologia clasică a fost, în foarte mare măsură, asemănătoare cu cea în care trăim, astăzi, o lume a unor schimbări și transformări generalizate, inedite, imprevizibile și chiar „înfricoșătoare”.

A doua: problemele pe care le-au abordat reprezentanții sociologiei clasice, temele pe care le-au cercetat, ca și răspunsurile pe care le-au formulat, există și astăzi, deși se pun în alți termeni. Ceea ce face ca, în fond, să gândim și să acționăm, în aproape toate domeniile vieții sociale, la fel ca și clasicii sociologiei, adică, în mod rațional, metodic și potrivit regulilor metodologiei și rigori științifice.

În această privință, nu putem să nu constatăm că astăzi, ca și în vremea reprezentanților sociologiei clasice, sunt puse în discuție marile probleme ale stării actuale a „lumii”, ca și cele ale devenirii viitoare a societății umane, în general, și, în legătură cu acestea, ale destinelor popoarelor, națiunilor, ale statelor naționale și statului, în general.

Toate acestea sunt produsul profundelor umări ale marilor

confruntări generate de cel de-al Doilea Război Mondial, care a avut consecințe nu numai comparabile cu cele ale Revoluției franceze din 1789, ci mult mai ample și mai profunde, asupra configurației generale a societăților, nu numai europene, ci și de pe toate continentele globului pământesc. Momentele esențiale ale evoluției sociale mondiale din această perioadă sunt cunoscute: Yalta, care a desenat o nouă hartă a lumii și a favorizat o nouă configurație a structurilor economice, sociale, politice în zone determinate ale globului pământesc, concretizată în crearea de zone de influență diferită; apariția unor sisteme economico-sociale opuse; declanșarea „războiului rece”; intensificarea cursei înarmărilor etc., prezente în lume pe toată durata celei de a doua jumătăți a secolului al XX-lea.

Acestea i-au urmat o perioadă de instabilitate a spațiului economic internațional, generată de „criza petrolului”, de „criza energetică”, ce a introdus în dezbaterile economice, politice și sociale o temă nouă, cea a „incertitudinii” cu privire la conținutul și sensurile evoluției economice, sociale și politice mondiale, având la bază caracterul din ce în ce mai problematic al *accesului la resurse* și la locul unde este situat *leadership-ul* mondial.

Concomitent, evoluțiile tehnologice au început să ridice și ele noi probleme, implicând noi forme de activitate și de organizare socială; situație în care societățile „primei lumi” apăreau a fi din ce în ce mai vulnerabile la multipli factori, ca, de exemplu: activitatea industrială, războaie, terorism, dezastre naturale etc.

La începutul anilor '90, în contextul creat de perspective generate de sfârșitul „războiului rece”, tema incertitudinii înregistrează o subtilă disoluție, în locul ei fiind propusă și, treptat, afirmată o nouă imagine a „lumii”, ca o lume „informațională”, o lume a prevalenței realităților majore, post și supranazionale, în care forța propulsivă majoră a lumii este reprezentată de corporațiile economice internaționale, adevărații „învingători” în marile conflicte al sistemelor modernității secolului XX; în timp ce adevărații „perdanți” sunt statele-națiune și guvernele, care se află deja în incomoda situație de a fi prea mici pentru a putea continua să-și îndeplinească atribuțiile tradiționale și prea mari pentru a exercita altele. Pe acest fond, la sfârșitul secolului XX, s-au impus alte două viziuni asupra evoluției mondiale: „integrarea” și „globalizarea”, cu propunerile lor privind perspectivele și direcțiile evoluției viitoare a societății și civilizației contemporane și cu eforturile de constituire a bazelor teoretice necesare configurării unei noi ordini economice, sociale, politice, militare, o nouă ordine, care să se întemeieze pe noi sisteme de valori, aspirații și idealuri, în măsură să corespundă mai adevect „misiunii” naturale universale a umanității, a speciei umane în ansamblul său.

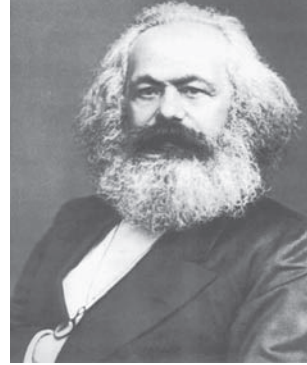
Este evident că o asemenea problematică este preponderent sociologică, dar nu numai, și că ea reprezintă un vast și complex teren de cercetare, macrosociologică și de sociologie istorică, a surselor istorice ale actualei configurații a societății contemporane, a elementelor constitutive legitimității acesteia, precum și a caracteristicilor lor istorice și contemporane. Ca și a substanței, legitimității și limitelor teoriilor integrării, globalizării și globalității, în vederea descifrării

Auguste Comte (1798-1857)

Émile Durkheim (1858-1917)

Karl Marx (1818-1883)

Max Weber (1867-1920)

Vilfredo Pareto (1848-1923)

liniilor de conduită necesare, posibile și dezirabile, atât în planul cercetării științifice, cât și la nivelul acțiunii economico-sociale și politice practice, în măsură să conducă la cele mai eficiente modalități de abordare, tratare și soluționare a acestor complexe probleme, pe care le ridică starea actuală a „lumii sociale” și perspectivele devenirii sale viitoare.

În acest context, considerăm că moștenirea clasicii sociologiei universale este, mai mult decât peremptorie, deosebit de actuală.

Actualitatea moștenirii sociologiei clasice

I-au ocupat, în opera lor, dezbaterile ample și aprofundate consacrate problematicii sistemului social și a acțiunii sociale, în vederea asigurării caracterului rațional al intervențiilor pe care oamenii le operează în sistemul social pentru constituirea unei societăți mai bune. Și, nu în ultimul rând, au clarificat raporturile dintre natură și societate, stabilind atât distincțiile, cât și asemănările dintre acestea.

Student: *Care sunt elementele constitutive ale moștenirii sociologice clasice și în ce măsură reprezintă acestea puncte de reper pentru sociologia contemporană?*

Profesor: Răspunsuri solide la această temă nu pot fi date decât prin considerarea atentă a esenței, problematicii fundamentale și a soluțiilor pe care reprezentanții clasici ai sociologiei le-au dat la exigențele specifice generate de angajarea lor în eforturile de a crea o știință obiectivă, de sine stătătoare, având ca obiectiv de studiu „societatea” în ansamblul său; eforturi făcute în condiții unor schimbări și transformări inedite și imprevizibile ale evoluției sociale, generate de emergența societății industriale și de geneza „modernității”, întruchipată în procesele de înlăturare a societății feudale și de instituire a unei noi ordini sociale.

Constituită în perioada crizei tranziției la noua societate industrial-capitalistă în țările europene, sociologia, devenită evoluția a fost dereglată piețelor financiare și ale muncii, ale statelor naționale. Din perspectivă umană și a oamenilor ca și cetățeni globali, globalizarea echivalează cu un proces prin intermediul căruia nu mai avem, aproape deloc, un control asupra legilor care ne guvernează, asupra reprezentanților noștri în

După cel de-al Doilea Război Mondial, în a doua jumătate a secolului al XX-lea însă, transformările politice, economice și sociale, prin natura, complexitatea și dimensiunile lor, au condus la o schimbare radicală și la transformări ce au determinat apariția unei noi lumi sociale, radical diferită de cea anterioară, urmată de vaste și profunde procese și fenomene care afectează aproape toate fațetele vieții noastre comune și individuale. În a doua jumătate a secolului XX, această evoluție a fost plasată, inițial, sub emblema internaționalizării relațiilor sociale, apoi sub cea a globalizării noii ordini sociale.

Student: *În ce raport se află globalizarea și ce impact are acest proces asupra relațiilor sociale, a lumii sociale?*

Profesor: În acest context, la nivelul unei analize abstracte, *globalizarea* poate fi considerată ca un proces sau un ansamblu de procese de creștere continuă a interconexiunilor transnaționale, care afectează toate domeniile sociale, culturale, economice, politice, legale, militare, ambientale, și care conduc la o deteriorizare și reteritorializare a spațiului economic, social și politic. Concomitent cu o reconfigurare a relațiilor de putere, în cadrul căreia puterea exercitată la nivelul comunităților locale poate fi exercitată de către entități exotere, de la mare distanță. Forța care a generat această evoluție a fost dereglată piețelor financiare și ale muncii, ale statelor naționale. Din perspectivă umană și a oamenilor ca și cetățeni globali, globalizarea echivalează cu un proces prin intermediul căruia nu mai avem, aproape deloc, un control asupra legilor care ne guvernează, asupra reprezentanților noștri în

un fenomen social multidimensional și diferențiat, ale cărui dinamici și consecințe reclamă cunoașterea diferențiată a interconexiunilor dintre toate domeniile-cheie ale activității și vieții sociale, care se desfașoară la nivel global, ateritorial, și nu după principiul vechi al teritorialității și localizării, subnaționale, naționale, regionale și chiar supranaționale. Evident că, prin însăși natura sa, această tematică este, prin excelență, o tematică de cercetare sociologică. În această situație, ceea ce ne interesează aici este problema dacă și în ce măsură moștenirea sociologică clasică mai poate constitui un punct de reper și o sursă valabilă de inspirație pentru sociologia și sociologii contemporani, în conturarea noilor puncte de vedere, a modalităților de abordare și de elaborare a aparatului teoretic, conceptual, metodologic și tehnic necesar pentru descifrarea substanței noilor realități sociale și pentru obținerea cunoașterii autentice a lor, ca bază a contribuției sociologiei la explicarea, participarea și reconstrucția lumii sociale actuale și viitoare.

Student: *Chintesența ideatică a sociologiei clasice este în măsură să ne ofere date obiective care să permită formularea unor răspunsuri întemeiate. În ce constau acestea?*

Profesor: Cred că o detaliere, o nuanțare a lor este absolut necesară. Iată câteva dintre aceste date utile: a) construcția unor sisteme teoretice articulate ale studiului societății ca societate, configurând fenomenele de interacțiune socială, și a coerenței lor ca sisteme sociale, prin gruparea și explicarea faptelor sociale;

b) conceperea societăților umane ca sisteme sociale și deschiderea unor noi căi de

societății, care generează, în mod necesar, acorduri și dezacorduri, ce „împart” și „separă” grupurile sociale etc., ceea ce reclamă în mod necesar studiul sociologic științific al societăților și al vieții sociale, în general; studiu care are ca vocație descoperirea legăturilor dintre cunoașterea științifică a relațiilor dintre anumite situații existente, care e de dorit să fie păstrate și care să fie schimbate, ca și identificarea regularităților care definesc și explică relațiile reciproce dintre realitățile sociale concrete și efectele pe care acestea le au asupra condițiilor vieții, activității și comportamentului ființelor umane.

La acestea se adaugă contribuțiile clasicii sociologiei universale la constituirea acesteia ca știință de sine stătătoare și obiectivă a societății. În această privință, considerăm că rămân de actualitate și valabile următoarele:

a) crearea sociologiei ca știință întemeiată pe rațiune, logică și observație, în contrast cu viziunile bazate pe ideea „ordinii naturale”, și insistența asupra faptului că „lumile sociale”, ca și cele fizice, pot fi înțelese, controlate și îmbunătățite continuu, în mod influențial și rațional;

b) determinarea naturii societății ca știință specială a realității sociale globale, având ca obiect analiza, explicarea și înțelegerea ansamblului societății;

c) introducerea în domeniul de studiu al sociologiei a fenomenelor sociale pe care nu le studiază celelalte științe sociale și umane, respectiv, a acestora care nu intră în preocupările niciuneia dintre aceste discipline – fenomenele sociale globale sau totale, cum sunt fenomenele ce transcend conștiințele individuale sau comportamentul social, pe care nu le studiază nici

Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice

• lect. univ. dr. Ruxandra COMAN

Student: *Pentru ca materialul de presă, orice tip de articol, să poată fi ușor de înțeles de către cititorul mediu, jurnalistul trebuie să traducă jargonele. Există și un jargon în domeniul comunicării jurnalistice?*

Profesor: Există termeni specifici domeniului jurnalistice, înregistrați în dicționare de specialitate, cum ar fi *suivism*, referitor la știrile preluate din alte tipuri de medii de către presa scrisă, de exemplu. Legat de acesta apare termenul *metanews* (*metaștiri*) – *știri despre știri*. Multe sintagme sunt metafore din diverse alte domenii, cum este *tehnica drafeului* vizând tactica jurnalismului de a ambala o informație aridă într-un material atractiv, uneori cu o narăuție ușor telenovelistică, cu epitețe clișeizate, din sfera senzaționalului facil. Nici termenul *afghanistanism* nu

este recunoscut în alte medii, el fiind creat de publiciștii americani pentru a desemna evenimentele petrecute în zone aflate la mare distanță de interesele cititorilor, fără ca jurnalistul să fie obligat să-și asume responsabilitatea pentru cele scrise. *Faptele omnibuz* sunt cele de importanță nerelevantă, care formează punctul de interes al unui număr foarte mic de cititori – lucrările de specialitate atribuite sintagmei lui Pierre Bourdieu.

Tot din jargon jurnalistice fac parte sintagme precum *decuparea evenimentului*, *derapaj mediatic*, *echilibrarea informării*. Toate aceste expresii sunt explicate în lucrări de specialitate din domeniul jurnalistice. Termeni precum *macheta*, *hebdomadar*, *facsimil*, *colontiltu* aparțin unui domeniu restrâns, iar metafora *cap lîmpede* este recunoscută doar în redacții.

Student: *Se spune că obiectivitatea nu poate fi atinsă în presă, că ar fi un ideal la a cărui împlinire totală jurnalistul poate doar spera. Este adevărat?*

Profesor: Mulți teoreticieni afirmă că obiectivitatea în scriitura de presă nu ar fi decât o utopie. Se spune că excesul de ironie, mai cu seamă în editorialul actual, tendința spre senzațional și spre redactarea cu ambiguități aproape indescifrabile dăunează capitalului de obiectivitate pe care orice jurnalist, dacă nu se erijează în perpetuu pamfletar, ar trebui să îl păstreze nealterat. Echivocul, consideră unii autori, ar denatura realitatea. Este vorba despre jocuri de cuvinte rocambolesci, calambururi licențioase, expresivitatea redusă la antifrază, la antonomaze perifrastice denigratoare, la o

construcție textuală instabilă a sofismelor și a paradoxurilor. Obiectivitatea se referă la doza obligatorie de onestitate, dincolo de patimi și selecții, la acuratețea relatării, la coeziunea și coerența textului, la justetea cuvântului potrivit în contextul potrivit, la rigoarea în logica argumentării, la respectarea faptelor, la responsabilitatea față de cititor, văzut ca partener de dialog, capabil să-i amendeze jurnalismului exagerările și subiectivitățile stridente. Informația utilitară este cea care apare în știrile redactate de *jurnalistul istoric al clipei* cu imparțialitate. Neutralitatea exprimării ar garanta obiectivitatea deplină, însă apare și aici problema selecției și a ierarhizării informației, favorizarea subiectivă a unor fapte și a unor actori implicați

în eveniment. Un dicționar explicativ de jurnalism va numi obiectivitatea drept *valoare supremă*, în cazul jurnalismului informativ. Ceea ce ține de factual, de adevăr, de relatarea echidistantă, de poziția neutră față de o situație conflictuală, de reflectarea pe cât posibil nedistorsionată a tuturor fațetelor unui eveniment reprezintă opțiunea viabilă pentru o posibilă redactare obiectivă. Alături de reflectarea tuturor unghiurilor de vedere aparținând cât mai multor martori și actanți implicați în eveniment.

Student: *Se poate vorbi de o redactare a textului jurnalistice nerecomandată sub aspect moral?*

Profesor: Se poate vorbi de un embargo moral privind publicarea unor materiale ce

atentează la integritatea unor categorii (sociale, de vârstă) și un embargo stipulat în acte normative, în texte de lege. Unele acțiuni verbale calomnioase, acuzațiile nefondate și neprobate sunt, uneori, amendabile la propriu.

Referirile la suicid, la evenimente improbabile, în care sunt implicați minori, persoane cu handicap, necesită o mare atenție din partea jurnaliștilor. Jose de Broucker diferențiază între *interdicțiile profesionale* și cele de *conveniență*. Deși eufemismele sunt considerate de unii autori nerecomendabile în textul de presă, fiindcă ar putea distorsiona realitatea, sunt cazuri în care simțul moral, bunul simț, ceea ce ține de latura profund umană au prioritate, iar redactarea îngăduie o litotă, o perifrază eufemistică.

Lectoratele de română

(Urmare din pag. 1)

Și e păcat. Academicianul Augustin Buzura avea dreptate, fiindcă lectoratele pe bază de reciprocitate între state au dat rezultate remarcabile, în ciuda vigilenței bolnăvicioase, nocive pentru țară...

E păcat și e dăunător că dispare o veche și rodnică tradiție.

Încă înainte de 1944, Ministerul Educației Naționale cerea, de pildă, să se creeze mai multe lectorate de română pe lângă diferite Facultăți de Litere.

Guvernul francez a acceptat propunerea, convins fiind de rostul și importanța lor deosebită, pe care le evidenția și viitorul membru al Academiei Franceze, Eugen Ionescu, pe când era secretar cultural la Legația română din Vichy.

Intr-o scrisoare, adresată lui N. Bagdasar la 13 ianuarie 1944, el mărturisea: „Am crezut totdeauna – și am scris în rapoartele mele – că cel mai bun sistem de propagandă culturală îl constituie lectoratul de română, în jurul căruia manifestările culturale de orice fel se pot grupa mai lesne,

chip mai firesc: asociație de prieteni *intelctuali*, conferințe, spectacole, biblioteci...”

Lectoratele de română au existat mulți ani și consider că ar fi folositor să reînvie în universitățile unde au funcționat și să *se dezvolte tot mai puternic în climatul spiritual al Uniunii Europene*.

Și ar fi bine să nu se uite ce personalități ale culturii naționale de mai târziu și cadre universitare de prestigiu au predat la mari universități din străinătate. Amintesc doar câțiva critici, istorici literari și scriitori care-mi vin acum în minte: C. Ciopraga, D. Micu, Eugen Simion, Ion Rotaru, Paul Miclău, Ion Dodu Bălan, C. Crucer, Nicolae Constantinescu, Sever Trifu, Florin Popescu (în S.U.A.), Marin Mincu, Florea Firan (în Italia), M. Zăciu, M. Diaconescu (Germania) și s-ar putea alcătui o carte întreagă înșirându-i pe toți.

Din ultimii douăzeci de ani amintesc pe Mihaela Albu în America, Valentina Curticeanu, în Polonia.

Deci, e nevoie imperioasă de o resurrecție a Lectoratorilor de română în străinătate.

Academia Română

La 30 martie 1879, printr-o lege specială, Societatea Academică Română a fost decretată instituție națională, cu numele de *Academia Română*, for al moralității, independenței cercetării științifice, literare și de creație artistică.

„Tineretul nostru școlar de astăzi nu mai e acel tineret zglobiu, vioi, rezistent”

(Urmare din pag. 1)

Iată, ce credem că ar fi afirmat, în intervențiile sale, distinsul savant, dacă ar fi participat la masa noastră rotundă:

„Trebuie să se a dezvolta cât mai mult învățământul și practica gimnasticii nu numai ca mijloc de educație fizică și de întărire a corpului, dar și ca mijloc de (...) pregătire de elemente solide pentru apărarea țării, astăzi este recunoscută de toți.

Mai că nu este țară în lume care să nu aibă cunoștință de datoriiile ei și de rolul ce trebuie să-l joace, care să nu dea cea mai mare atenție și să facă cele mai mari sacrificii pentru a propaga și încuraja, prin toate mijloacele, exercițiile fizice sub orice formă: gimnastică, jocuri, înotat, canotagiu, tragerea la semn etc. În această privință, noi – trebuie s-o recunoaștem cu părere de rău – stăm foarte jos între celelalte popoare și între celea care ne înconjoară. Până deunăzi, învățământul gimnasticii nu făcea parte din învățământul public, iar în afară de școală nu s-a făcut nimic”.

Ținuta sa demnă, care nu a admis niciodată ca subalternii sau colaboratorii săi să fie țărâți la un compromis sau altul, ținută cultivată și prin meslul zilnic pe jos de la locuința sa, din str. Lt. Lemnea nr. 7, la Ministerul Instrucțiunii și înapoi, s-a prelungit și în demersurile sale reformatoare pe tărâmul cultivării fizice.

Recitind opera matematicianului, astronomului și savantului Spiru Haret, descoperim și alte idei sănătoase puse în aplicare în învățământul românesc în vremea ministerielor sale: 31.III.1897 – 11.IV.1899; 14.II.1901 – 22.XII.1904; 12.III.1907 – 29.XII.1910. Pe bună dreptate scria el, *„Învățământul desemnului, muzicii și al gimnasticii a fost până acum destul de sacrificat în școlile noastre. Se considerau aceste studii ca „secundare”, „accessorii” și așa se numeau. Aceasta era o greșeală. În învățământ orice studiu era un scop bine determinat, așa că lipsa lui face ca țința învățământului să nu fie pe deplin atinsă”*.

Pentru remedierea acestei stări de lucruri, Spiru Haret și colaboratorii săi au convins că disciplinele vocaționale enunțate sunt indispensabile instrucției și educației.

În urma intervenției sale, avea apoi să constate: *„Noile programe au dat și acestor obiecte toată atențiunea, acordându-le timpul de care aveau trebuință și prescriind și pentru ele metodele ce trebuie urmate”*.

Au urmat și alte măsuri reformatoare, care au structurat învățământul vocațional, apropiindu-l de cel occidental.

„Dacă am zice că toată organizarea școlară cu tendințe practice, cu dezvoltarea educației fizice și a culturii muzicale e așezată de el, că școala secundară de azi el a făcut-o, că învățământul meserilor și al agriculturii la sate el le-a creat, că școala primară și normală el a organizat-o, am zice mult, foarte mult, foarte mult desigur pentru moment; dar Haret n-a făcut numai atât” – se scria în presa vremii.

Neîmpăcat cu sine, cu responsabilitatea sa socială, Spiru Haret nota: *„Tineretul nostru școlar de astăzi nu mai e acel tineret zglobiu, vioi, rezistent, de pe timpul când eram eu la liceu [înscris în sept. 1862, Spiru Haret a urmat liceul Sf. Sava din București, unde a predat cu ani în urmă și semnatul acestor rânduri]. În școlile noastre nu mai văd jucându-se barul, mingea bătută, ogoiul, mingea la zid și îndeosebi unul din jocurile noastre originale cele mai frumoase, pe care l-am jucat eu, anume oină”*.

Spiru Haret a știut să se înconjoare de colaboratori admirabili pe care i-a ajutat apoi să participe la congresele internaționale, să elaboreze lucrări de ținută, să prelucrezte tot ceea ce era mai valoros în epocă. Th. Berescu (Iași), Radu S. Corbu (Brăila), Gh. Mocanu și D. Ionescu (București) sunt doar câțiva dintre profesorii de gimnastică, de o corectitudine și o competență exemplare, care au colaborat cu ministrul Haret – cel care a îndeplinit și funcția de vicepreședinte al Federației Române de Gimnastică, încă de la fondarea ei, în anul 1907.

„Învățământul gimnasticii – constata ministrul Haret – a căpătat un mare avânt în anii din urmă; mai ales prin stăruința câtorva maștri, care au introdus și aici metode de exerciții noi, în locul vechilor sisteme, care dăduse învățământului acestuia mai mult caracterul acrobației. Astăzi sunt în onoare mai multe mișcări ale corpului fără aparate, care se pot face chiar de copii de la 7 ani, izolați sau în grupe, și care sunt așa de proprii pentru a dezvolta vigoarea și sănătatea corpului, dând, în același timp, deprinderi de disciplină a mișcărilor”.

Cele prezentate nu puteau fi tănuite în opera savantului. Este onorant pentru domeniul educației fizice de acum un secol că din rândurile edificatorilor ei a făcut parte însuși ministrul Instrucțiunii: Spiru Haret.

Vocația de for național științific, economic, social și cultural a Academiei Române, a dobândit recent o nouă și strălucită confirmare, prin inițiativa confirmare, prin valorificarea optimă a capitalului uman. În concepția remarcabililor autori ai acestor studii, reprofesionalizarea înseamnă renunțarea la amatorism, diletanatism, improvizatie și accentuarea rolului profesioniștilor, elitelor, într-o comunitate dintre oamenii de știință și oamenii politici care își exprimă convingerea că pot lucra împreună – cum sublinia acad. Ionel Haiduc, președintele Academiei Române.

Și o asemenea soluție este viabilă, întrucât Academia Română are virtuțile și abilitățile necesare – deține expertiza pentru luarea deciziilor, are continuitate, nefiind angajată politic, deci este independentă de ciclul electoral –, putând să urmărească și să monitorizeze respectarea unor strategii, a unor programe pe termen lung, să semnalizeze eventualele noi exigențe privind îmbunătățirea acestora.

Reprofesionalizarea lucrătorilor din agricultură este cu atât mai acută cu cât ea presupune asigurarea securității și siguranței alimentare a populației, iar pregătirea profesională actuală presupune

(Urmare din pag. 1)

La propunerea lui C.A. Rosetti, locotenența domnească a aprobat, la 1 aprilie 1866, regulamentul pentru formarea *Societății Literare Române*. Scopul ei principal era stabilirea ortografiei limbii române, redactarea unei gramatici și a unui dicționar-tezaur. Regulamentul prevedea formarea societății la București și numirea membrilor de către Ministerul Instrucțiunii și Cultelor. Membrii urmau să reprezinte toate regiunile, plus aromânii, astfel:

- 7 membri din vechiul regat: Vasile Alecsandri, Costache Negruzzi, Vasile Urechea-Alexandrescu, Ion Heliade Rădulescu, August Treboniu Laurian, C.A. Rosetti și Ion C. Massimu, la care s-au adăugat, în 1867, Titu Maiorescu și Nicolae Ionescu;

- 3 din Transilvania: Timotei Cipariu, Gavriil Munteanu și George Barițiu;
- 3 din Basarabia: Alexandru Hașdeu, Constantin Stamati și Ioan Străjescu;

- 2 din Bucovina: Alexandru Hurmuzaki și Ambrosiu Dimitrovici, (înlocuit apoi de Ioan Sbierea);

- 2 din Banat: Alexandru Mocioni și Vincențiu Babeș;
- 2 din Macedonia: Ioan D. Caragiani și Dimitrie Cozacovici.

La 30 martie 1879, se înființa, prin lege, Academia Română, care era declarată institut național și avea următoarele trei secții: 1. Secțiunea literară: literatură, artă, filologie și filosofie; 2. Secțiunea istorică: istorie, geografie și științe sociale; 3. Secțiunea științifică: științe teoretice și aplicate.

Ca instituție națională, Academia Română a împlinit, în plan cultural și științific, unirea tuturor românilor înainte ca ea să se fi produs în plan politic. Acest lucru a fost subliniat și la sesiunea jubiliară din 1919: „În lupta sfântă pentru unirea tuturor românilor, Academia Română și-a avut partea ei importantă pe teren cultural (...), a reunit în cercul restrâns al vitoarei Academii bărbăți lumați din toate ținuturile românești și astfel România Mare de azi își găsea de o jumătate de secol patria comună sub acoperișul tănărului așezământ”.

În cei peste 130 de ani de existență, în Academia Română s-au regăsit reprezentanți marcanti din toate domeniile științelor (filologice, istorice, matematice, fizice, chimice, biologice, economice, tehnice, agricole, silvice, medicale ș.a.), ale literaturii și artei, reprezentanți ai cultelor, armatei și vieții politice.

Un moment greu în istoria Academiei, l-a constituit

aplicarea Decretului din 9 iunie 1948, privind transformarea ei în Academia R.P.R., apoi în Academia R.S.R.

La 5 ianuarie 1990, imediat după Revoluția din decembrie '89, Consiliul Frontului Salvării Naționale a dat un decret prin care Academia Română se reorganiza. Astfel, Academia Română redevenea cel mai înalt for științific și cultural al țării.

Academia Română are un număr de 14 secții, 3 filiale, în Iași, Cluj-Napoca și Timișoara, și 69 de institute și centre de cercetare științifică pe diverse domenii. Pe lângă acestea se numără și Biblioteca Academiei Române, Editura Academiei (înființată în 1938), Fundația (înființată în 1925) și Fundația Națională pentru Știință și Artă (înființată în ianuarie 1998), precum și revista „Academica” (înființată în octombrie 1990).

Între 16 ianuarie 1998- aprilie 2006, Academia Română a fost condusă de istoricul literar Eugen Simion, membru titular al acestui for din 1992. Din 5 aprilie 2006, președinte al Academiei Române este Ionel Haiduc, membru titular al Academiei Române din 18 decembrie 1991, doctor în științe chimice (1964), care condusese Filiala Cluj-Napoca a acestui înalt for (din 1965).

Șansa României — oamenii. Reprofesionalizarea României

Un nou demers benefic al Academiei Române

și cunoștințe solide privind conservarea mediului și a resurselor umane, participarea la furnizarea de energie alternativă. Or, fără a investi în agricultură nu poate crește nici performanța agricolă, nu se poate ajunge la fermieri competitivi și, întrucât se importă 60-80% din alimente, organizarea într-un lanț agrolimentar ar fi absolut necesară – a susținut acad. Cristian Hera.

Studiile prezentate, opiniile exprimate s-au constituit într-un semnal de alarmă, care sună la modul cel mai grav că, dacă se va continua să nu se investească în capitalul uman, principala resursă a oricărei națiuni, șansele vor fi limitate, dar, în același timp, un indemn la reprofesionalizare. Pierderea speranței și încrederii că România poate traversa solidar această criză economico-financiară reprezintă un risc major al unei asemenea perioade dificile, iar șansa României sunt, cu adevărat, oamenii – cum accentua președintele Senatului României, Mircea Geoană.

Fără știință, cercetare și educație, fără a investi consistent în capitalul uman nu se va putea reprofesionaliza nimic. Cu atât mai mult acest demers trebuie să devină un exercițiu public asumat, un exercițiu pe care autoritățile

politice, dar și societatea românească și-l asumă – s-a apreciat în dezbatere. De asemenea, s-a exprimat convingerea că există în țară competențe remarcabile în toate domeniile, capabile să dispuse să-și pună talentul și priceperea în slujba rezolvării problemelor dificile și complexe cu care se confruntă România, fără a mai tolera diletanțismul, mediocritatea și impostura – după cum considera dr. Călin Georgescu, directorul Institutului de Proiecte pentru Inovație și Dezvoltare.

Concluzia că și deciziile politice trebuie să fie fundamentate pe raționalitate științifică, pe o evidentă rigoare în judecată și pe probitate morală – semn al unui înalt profesionalism – s-a impus de la sine, fiind susținută în cele mai diverse domenii, din cele mai diferite puncte de vedere, mesajul transmis de această dezbatere laborioasă constând într-adevăr, în sintagma *Șansa României – oamenii. Reprofesionalizarea României*.

Adela DEAC

IMAGINAR SAU IMAGINAL: REPUBLICA LUI CARAGIALE ÎN ATLASUL LITERATURII MODERNE (II)

Conf. univ. dr. Luiza MARINESCU

Capitala Republicii lui Caragiale ar fi putut

să fie Ploieștiul, pentru că transformările radicale ale societății românești legate de idealurile de libertate, egalitate și fraternitate ale Revoluției de la 1848 au supraviețuit multă vreme în acest oraș. Dar cum „soarele de la București răsare”, Mița Baston, concubina ploieșteancă înșelată în amor, va deveni și ea „mahalagioaică” bucureșteancă (adică locuitoare a unui cartier nou, de la marginea Bucureștiului), convinsă că, o dată cu istoria ce se schimbă, poate fi schimbat și propriul ei destin. Bucureștiul este în opera lui Caragiale o scenă a afirmării tuturor necunoscuților capabili de transformări revoluționare. Juxtapunerea permanentă a impresiilor despre destinul individual și despre idealurile colective creează imagini variate. Garabet Ibrăileanu credea că formulările extrem de critice ale autorului exprimă „ura sa împotriva atitudinii revoluționare” (G. Ibrăileanu, *Foiletoanele lui Caragiale*, 1901 în „Note și impresii”, Iași, „Viața românească”, 1920). În realitate, Caragiale ridiculizează specializarea de revoluționar în probleme intime și globale, poziția îndărjită și rigidă a unor oameni care doreau să obțină cu orice preț ceea ce voiau, cu orice mijloace, indiferent de regulile în care, cu tpupeu, dorințele lor erau exprimate. Totuși, când I. L. Caragiale a împlinit șaizeici de ani, G. Ibrăileanu, fascinat de prezența lui strălucitoare și plină de vervă, de talentul lui scriitoricesc asemănător realismului unui Stendhal, a vorbit cel dintâi despre proporția dintre imaginar și real din opera scriitorului: „numai el singur în toată literatura română «face concurență stării civilev»; „dintre toți scriitorii vremii sale, Caragiale e cel mai mare artist. (Eminescu e mai poet decât artist, oricât de mare artist e. Caragiale e mai artist decât poet, oricât de mare poet e)”. (G. Ibrăileanu, „Caragiale – Când a împlinit șaizeici de ani” în *I. L. Caragiale față cu reacțiunea...-critici*, Fundația Culturală „Rampa și ecranul”, Casa de presă și editură, colecția *Sinteze pentru mileniul trei*, vol. I, București, 2001, p. 119).

Societatea românească dornică de descentralizare era grăbită să obțină folosele din aplicarea principiilor autonomiei locale, concentrate în formula: „scopul societății ca România să fie bine și tot românul să prospere”. Confundând capitalismul și conducerea centralizată, Catavencu respingea „epitropia bucureștenilor, capitaliștilor, asupra noastră; căci

în districtul nostru putem face și noi ce ne facă dăni în al lor...” (*O scrisoare pierdută* în I. L. Caragiale *Opere*, vol. I, Editura Național, 2000, p. 125). Așadar, Bucureștiul era modelul progresului urban al societății românești, de la care provincialii porneau și se distanțau încrezători în forțele lor. Devenit capitala confruntării personajelor celui pe care Paul Zarifopol îl considera un „demon al veseliei”, căci a surprins cu exactitate „acea societate orășenească care se afirma ca purtătoare a unei conștiințe de cultură nouă, indiferent de calitatea ei rudimentară ori nu”. (*Publicul și arta lui Caragiale* în „Viața românească”, av IV, nr. 6, 1922, *apud* I. L. *Caragiale față cu reacțiunea ...criticii*, Fundația culturală „Rampa și ecranul”, Casa de presă și editură, colecția *Sinteze pentru mileniul trei*, vol. I, București, 2001, p. 138). În opera lui Caragiale, Bucureștiul este scena improvizățiilor profesionale și politice. Înmulțirea numărului de politicieni și de slujbași ai statului în capitala tănărului stat român pornea de la convingerea că acestea erau profesioniști ce presupuneau o muncă mult mai ușoară. Dacă în trecut secțiile pentru ocuparea unor posturi se făcea prin tradiția de familie, în Republica lui Caragiale slujbele de stat sunt întotdeauna ocupate fără o selecție reală. Dacă școala mai avea încă puterea să selecteze, școlarul era totdeauna stimulat să improvizeze. Și această

improvizatie se oglindește pe deplin în noua societate din Republica lui Caragiale. Lumea bucureșteană parvenită își imagina că trebuie să se alinieze, indiferent cât de repede, la cultura europeană. În capitala unui județ de munte, unde în preajma alegerilor opțiunea politică a Bucureștiului pentru candidatul trimis de „centru” este lege, Cațavencu rezumă cel mai clar faptul că violentul salt civilizator modern și exacerbarrea demagogiei naționaliste patriotarde deveniseră o constantă a discursurilor electorale: „Nu voi, stimabile, să știu de Europa dumitale, eu voi să știu de România mea și numai de România...” (*O scrisoare pierdută* în I. L. Caragiale *Opere*, vol. I, Editura Național, 2000, p. 119).

Limba oficială pe care o vorbesc locuitorii Republicii lui Caragiale este unică. Observarea ei pornește de la convingerea autorului că „noi, români, suntem o lume în care, dacă nu se face ori nu se gândește prea mult, ne putem mândri că cel puțin se discută foarte mult” (*Câteva păreri* în I. L. Caragiale *Opere*, vol. III, Editura Național, 2000, p. 155). Cel care explica diferența dintre stil și manieră, dintre o operă care are viață și e scrisă cu talent și o creație rigidă și neînsuflețită, observase consultând „savantul *Cours français de Rhétorique*, prima țiftă la care am supt laptele științei literare”, că din minunata carte bătrână a putut învăța să croiască asemenea unui ucenic la această „excelentă școală de croitorie” nenumărate stiluri precum cel „clar, concis, pompos, ușor, măreț, simplu, sublim, patetic, larg, ornamentat, chiar înflorit” figurile de stil, precum și „toate subtilile deosebirii formale între sutele și miile de feluri de a se exprima ale omului” (*Câteva păreri* în I. L. Caragiale *Opere*, vol. III, Editura Național, 2000, p. 172, 173). Satirizând discret retorismul discursului pașoptist, capabil arareori de simulare ironică (în cazul lui Mihail Kogălniceanu sau Nicolae Filimon), cu elocvență și umor fin, I. L. Caragiale povestește mai departe într-o manieră autoironică care este secretul succesului operei sale, în condițiile în care educația vorbirii românești urma modelele savante franceze. Fenomenul educării personajelor în limbi străine de circulație europeană era urmări nebănuite. Tranziția în vorbirea educată a personajelor reprezintă un fenomen deosebit de interesant, ce ilustrează schimbările de mentalitate din societatea contemporană scriitorului: „Așa, când am ajuns și eu caldă și am voit să lucrez pe seama mea, când mi-a venit și mie un mușteriu, o idee, să-mi ceară o haină ca să se poată prezenta în lume,

(Va urma)

150 de ani de la nașterea unui strălucit comandant de oști român — mareșalul ALEXANDRU AVERESCU —

Dr. Constantin OLTEANU

Mareșalul Alexandru Averescu ocupă un loc de seamă în galeria marilor comandanți militari români din perioada contemporană. S-a născut la 9 martie 1859, la Ismail, satul Babelc, în istoricul an al Unirii Principatelor; după ce a absolvit școala primară în satul natal, Alexandru Averescu a urmat cursurile Seminarului Teologic Ortodox din Ismail, dar, după un an, s-a retras, înscriindu-se la Școala de arte și meserii din București, pe care a terminat-o în anul 1876; la vârsta de 18 ani, în anul 1877, s-a încadrat voluntar în escadronul de jandarmi din Ismail; a luat parte la Războiul pentru Independență cu gradul de sergent, afirmându-se în luptele care s-au desfășurat la sud de Dunăre. După război, figurează ca elev al Școlii de subofițeri de la Bistrița (jud. Vâlcea), însă, în scurtă vreme, este trimis la Școala Divizionară de la Mânăstirea Dealu (jud. Dâmbovița), pe care a absolvit-o în 1881, ca șef de promoție, primind gradul de sublocotenent; în anii 1884-1886, urmează cursurile Școlii Superioare de Război din Torino.

Revenit de la studii, lui Alexandru Averescu i s-au încredințat importante funcții, între care menționăm: 1894-1895, comandant al Școlii Superioare de Război din București, unde desfășoară și o valoroasă activitate didactică; 1895-1898, atașat militar la Berlin; în 1898-1907, comandant de regiment de Roșiori, apoi șef al Secției organizare și operații din Marele Stat Major, comandant de brigadă de Roșiori, când este și înaintat la gradul de general de brigadă; între 1907-1909, a fost ministru de Război, desfășurând o notabilă activitate legislativă, care a contribuit la susținerea procesului de modernizare a armatei. În același timp, ca ministru de război, a condus reprimarea răscaloale țăranilor din 1907, acțiune aprobată de Parlamentul României. „Represiunea, de o neobișnută asprime, a fost realizată cu acordul celor două partide politice de guvernământ” - liberal și conservator. „Rezultatul general al represiunii s-a soldat cu mii de victime, la care s-au adăugat zecile de mii de arestați, urmăriți și judecați, pentru participare directă sau adevizua la răscoala”.

În anii 1909-1911, generalul Alexandru Averescu a comandat Divizia 1 infanterie, iar între 1911-1913 a devenit șeful Marelui Stat Major. Generalul Alexandru Averescu a comandat trupele române în campania din Bulgaria din anul 1913, în timpul celui de al Doilea Război Balcanic, când, România, împreună cu Serbia, Muntenegru, Grecia și Imperiul otoman au acționat împotriva Bulgariei, care și-a atacat, fără declarație de război, foștii aliați în Primul Război Balcanic, urmărind să dobândească o poziție dominantă în zonă. În situația creată, România a mobilizat armata. Trupele române au operat sub comandament propriu, în conformitate cu planul de operații

elaborat de Marele Stat Major, sub conducerea generalului Alexandru Averescu, având numele de cod „Ipoteza nr.1 bis”. Comandamentul român a conceput executarea a două acțiuni pe direcții diferite, separate în spațiu la circa 200 de km, cu două grupări de forțe: *o grupare principală*, concentrată în sud-estul Olteniei, compusă din 11 divizii de infanterie și două divizii de cavalerie, destinată să opereze în direcția generală sud-estul Olteniei-Sofia; *o grupare secundară*, compusă din două divizii de infanterie, sub comanda generalului Ioan Culcer, care acționa în Dobrogea în scopul asigurării graniței de sud a țării. Acțiunile

trupelor române pe teritoriul Bulgariei au avut preponderent un caracter demonstrativ. Participant la campanie, Nicolae Iorga îl descrie pe generalul Alexandru Averescu astfel: „O siluetă și o metodă de Molke, cu același calcul exact al tuturor posibilităților, cu aceeași indiferență pentru tot ce mai este alături”. Deși nu au avut loc lupte propriu-zise, campania din 1913 a furnizat comandamentului armatei române o serie de învățăminte, care au servit activității de îmbunătățire a sistemului militar românesc. Analizii militari din epocă, și de mai târziu, nu și-au însușit aprecierile pozitive exagerate privind participarea armatei române la această campanie din Bulgaria, subliniind faptul că în toate fazele ei s-au manifestat numeroase neajunsuri. De exemplu, generalul Vasile Rudeanu, contemporan al aceluși eveniment, scrie că „După războiul balcanic din 1913, auzeam vorbindu-se că armata noastră era suficient pregătită de război. Ea se întorsese victorioasă din Bulgaria. Se uita că nu fusese vorba de război, ci numai de un simplu marș ofensiv”.

Cum se cunoaște, România s-a alăturat Antantei în temeiul Convenției politice și a Convenției militare, semmate la București, la

4/17 august 1916. Armata română a intrat în acțiune în baza planului de campanie „Ipoteza Z”, care îmbina fericit obiectivul strategic cu cel politic, postulând că „Scopul general al războiului ce vom întreprinde este realizarea idealului nostru național, adică întregirea neamului. Cucerirea teritoriilor locuite de români, ce se găsesc astăzi înghebate în monarhia austro-ungară, trebuie să fie fructul războiului”. Conform planului de campanie, în desfășurarea strategică inițială, aproximativ 75% din totalul forțelor, respectiv Armata de Nord (Armata 4), comandată de generalul Constantin Prezan, Armata 2, sub comanda generalului Alexandru Averescu, și Armata 1, comandată de generalul Ioan Culcer, erau destinate să acționeze ofensiv în Transilvania, Banat și Ungaria, atacând pe direcția generală Budapesta, pentru a lovi trupele austro-ungare, insuficient pregătite la acea dată pentru acțiune, iar Armata 3, comandată de generalul Mihail Aslan, circa 25% din forțe, trebuia să treacă în apărare pe Dunăre și în Dobrogea. În acest cadru, nu ne propunem să abordăm situația operativ-strategică în ansamblu, ci să subliniem doar câteva aspecte din acțiunile desfășurate de Armata 2, comandată de generalul Alexandru Averescu, nu a care-l evocăm. Concentrată în Câmpia Bârsei, această armată avea misiunea să treacă la ofensivă în sectorul cuprins între

Valea Oituzului și cursul superior al râului Argeș, să iasă pe râul Mureș, între Târgu Mureș și Alba Iulia, ulterior, să continue ofensiva prin Poarta Someșului. Ofensiva în Transilvania a debutat promițător, astfel că „până la 28 august 1916, Armata de nord și Armata 2 și-au atins obiectivele ordonate de Marele Cartier General Român la 20 august, în timp ce Armata 1 s-a apropiat de ele, trecând la apărare în apropierea imediată a acestora”. Operația ofensivă a Armatei 2, în vederea eliberării părții centrale a Transilvaniei, ca și acțiunea celorlalte armate, se desfășura cu succes, însă, la 7 septembrie 1916, sub imperiul durerii provocate de primele înfrângeri de pe frontul de sud, în sectoarele Turtucaia și Silistra, Marele Cartier General român a schimbat planul de campanie, cu grave consecințe politico-strategice. „În consecință, înainte de schimbarea situației pe frontul din Transilvania, prin concentrarea Armatei 9 germane, Marele Cartier General român a hotărât oprirea, pentru scurtă vreme, a ofensivei pe acest front și trecerea la ofensivă pe frontul din Dobrogea, întărind în acest scop frontul de sud cu mari unități luate de la armatele 1, 2 și de Nord, ce operau în Transilvania”. Generalul Alexandru Averescu a fost unul dintre susținătorii activi ai modificării planului de campanie, măsură considerată de istorici și analiștii militari ca fiind una din marile greșeli ale Comandamentului român, care a influențat negativ desfășurarea generală a operațiilor

militare, ce au urmat. Menținerea planului de campanie inițial ar fi dus, din punct de vedere strategic, la ceea ce avea să afirme reputatul general german Erich Ludendorff: „Dacă România ar fi urmărit marșul ei înainte spre Transilvania, nu numai grupul arhiducelui Carol ar fi fost complet învâluit, dar drumul, pentru a merge către inima Ungariei și contra comunicațiilor noastre cu Peninsula Balcanică, ar fi fost liber, iar noi am fi fost învinși”.

La 26 septembrie 1916, generalul Alexandru Averescu a revenit la comanda Armatei 2 române. La sfârșitul lunii septembrie, „Inamicul și-a concentrat efortul, într-o primă etapă, în Carpații de Curbură și în culoarul Rucăr-Bran. Luptele din acest sector al Carpaților au căpătat un caracter deosebit de înverșunat, îndeosebi în trecătoriile Predel, Rucăr, Oituz, Turnu Roșu, Surduc (Lainici). Armata 2, sub comanda generalului Alexandru Averescu, avea misiunea să oprească ofensiva forțelor inamice și să interzică pătrunderea lor spre sud prin trecătoriile Carpaților de Curbură.

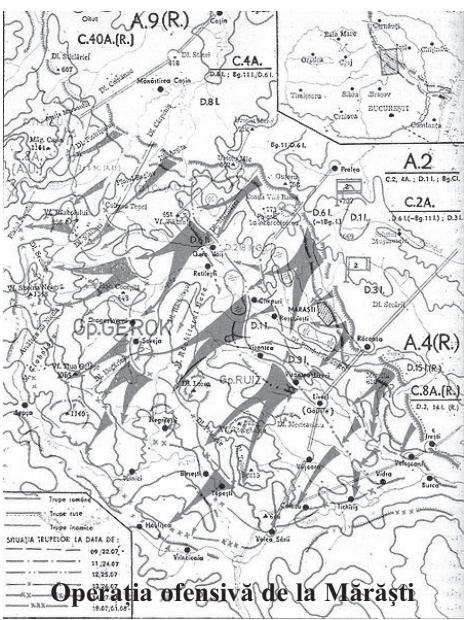
Situația de pe frontul român, ca parte a frontului de est, a fost examinată pe larg în Conferința interaliată de la Chanilly (Franța), din 15 noiembrie 1916, la care România nu a fost invitată. Pe frontul din Moldova, efortul militar român se combina, în continuare, cu cel rus. Comandamentul suprem rus destinând pentru frontul din Moldova trei armate (4, 6 și 9). Pentru campania din 1917, armata română a fost redimensionată, reînaltă, reorganizată, dotată și instruită, acțiune care a dus la creșterea capacității ei

combative. Potrivit planului de campanie, trupele româno-ruse de pe frontul din Moldova trebuiau să imobilizeze, prin acțiuni ofensive, forțele Puterilor Centrale, care operau în sectorul Focșani-Nămoloasa. Pentru realizarea acestui obiectiv strategic, s-a prevăzut executarea a două lovituri: *o lovitură principală în sectorul Nămoaloasa cu Armatele 1 română, comandată de generalul Constantin Cristescu, și 6 rusă*, pentru ruperea apărării inamicului din Valea Siretului, după care ofensiva urma să se dezvolte spre vest și nord-vest, în scopul încercurii și nimicirii forțelor principale ale Armatei 9 germane; *o lovitură secundară în sectorul Mărăști cu Armata 2 română, comandată de generalul Alexandru Averescu*, și trupele de la aripa dreaptă a *Armatei 4 ruse*, având misiunea să creeze condiții favorabile declanșării ofensivei forțelor româno-ruse de pe direcția loviturii principale.

Operația ofensivă a Armatei 2 române de la Mărăști s-a desfășurat între 11-17 iulie 1917, într-o zonă deluroasă – muntoasă a ținutului Vrancei. Într-un înflăcărat ordin de zi dat de generalul Alexandru Averescu, comandantul Armatei 2, înainte de începerea bătăliei, se menționa: „Nu uitați că reluăm lupta pentru cea mai dreaptă și sfântă cauză: pentru izgonirea

cotropitorilor din căminele voastre...am toată nădejdea că Armata 2 română nu va lipsi de la așa sfântă datorie și va ști să se mențină ca și până acum, prin valoarea ei dovedită, la înălțimea încrederii ce pune țara în ea”. Trupele Armatei 2 române și-au îndeplinit cu cinste greaua misiune ce li se încredințase. Ele au desfășurat cu succes singura operație ofensivă a armatei române în campania anului 1917, reușind să producă o severă înfrângere forțelor principale ale Armatei 1 austro-ungare și să pătrundă până în Valea Putnei, pe o adâncime de peste 20 km, în întreaga fașie a armatei, de aproximativ 35 km. În timpul operației, unitățile Armatei 2 au eliberat 30 de localități și o suprafață de aproximativ 500 kmp din teritoriul cotropit. În seara zilei de 17 iulie, ofensiva de la Mărăști a încetat din cauza situației operativ-strategice periculoase ce se crease în Galiția și Bucovina ca urmare a ofensivei trupelor austro-ungare, a căror pătrundere spre sud amenința cu lovirea în spate a forțelor româno-ruse de pe

frontul din Moldova. În bătălia de la Mărăști, Armata 2 a înregistrat 1.469 de militari morți și 3.052 de răniți. Victoria Armatei 2 de la Mărăști a fost elogiată de personalități politice și militare, de istorici și scriitori, din țară și din străinătate. Mihail Sadoveanu, care a vizitat câmpul de luptă la câteva ore de la terminarea bătăliei, scria: „Bătălia de la Mărăști va trece în istoria noastră ca o operă serioasă și solidă de artă militară”.

La rândul său, generalul Alexandru Averescu, comandantul Armatei 2, menționa: „Poporul României moderne trebuie să-și întipărească bine în suflet ziua de 11 iulie 1917, când în acea zi, pentru întâia dată, armata sa tânără, care-și primise botezul de sânge numai cu 40 de ani înainte, la Grivița, scrie în istoria sa prima victorie în adevăratul înțeles al cuvântului, adică victorie ofensivă și definitivă”.

Puternica lovitură dată de Armata 2 la Mărăști a determinat pe comandantul Armatei 9 germane să renunțe la ofensiva proiectată între Siret și Prut, hotărând executarea loviturii principale pe direcția Focșani, Mărășești, după care ofensiva urma să se dezvolte spre nord, pe la vest de Siret. După ce inamicul a mutat lovitura principală dintre Siret și Prut, cum se preconizase inițial, în Valea Siretului, s-a ajuns la bătăliile de la Mărășești și Oituz.

Între 26 iulie și 9 august 1917, *Armata 2, comandată de generalul Alexandru Averescu, a executat operația de apărare în poarta Oituzului*. Această operație a început cu două zile mai târziu decât bătălia de la Mărășești și s-a desfășurat, în continuare, concomitent cu ea. Operația de la Oituz s-a încheiat cu victoria trupelor Armatei 2, care au zdrobit ofensiva trupelor austro-ungare.

La sfârșitul Primului Război Mondial, generalul Alexandru Averescu, care se bucura de un meritat prestigiu, s-a angajat în viața politică, ca lider al Ligii Poporului, devenită, în 1920, Partidul Poporului, care, în anii 1919-1920, s-a bucurat de o largă susținere populară, însă, apoi, a intrat într-un accentuat declin. Generalul Alexandru Averescu a fost prim ministru în perioada 29 ianuarie-14 martie 1918 și ministru ad-interim la Externe; a redevenit prim ministru între 13 martie 1920-16 decembrie 1921, deținând succesiv portofoliile de ad-interim la Ministerul de Interne și Industrie și Comerțului; va fi din nou prim ministru între 30 martie-9 august 1926 și 14 noiembrie 1926-3 iunie 1927, având și portofoliul Ministerului Finanțelor; în anul 1938, avea calitatea de ministru secretar de stat și de consilier regal. În anul 1923, generalul Alexandru Averescu este primit membru de onoare al Academiei Române, iar în anul 1930 i se acordă demnitatea de mareșal al României. Mareșalul Alexandru Averescu s-a remarcat și printr-o intensă activitate publicistică: în cele 12 lucrări abordează probleme de tactică, de geografie militară, de istorie militară, de mobilizare, de organizare a activității de comandament și stat major. În prefața lucrării sale „Călușua ofiterului”, Alexandru Averescu scria în decembrie 1903: „Sunt convins însă, că și astfel cum am putut-o înjgheba, va fi de o utilitate reală, în special ofițerilor tineri, cari vor putea găsi în ea o bună parte din datele necesare în campanie, prezentate sub o formă corespunzătoare condițiilor și trebuințelor noastre”. În afară de alesele sale calități de remarcabil comandant de oști și de distins teoretician militar, mareșalul Alexandru Averescu era și poliglot, cunoscând limbile italiană, germană, franceză, engleză și rusă”.

Prin moartea mareșalului Alexandru Averescu în noaptea de 1 spre 2 octombrie 1938, oștirea română pierdea unul dintre iluștrii săi comandanți.

„Nu poți găsi poezie nicăieri, când nu o porți în tine”

Simpozionul dedicat Zilei Internaționale a Poeziei, organizat sub egida Universității *Spiru Haret*.

Moderatori: Mircea Itu, decan al Facultății de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice din cadrul Universității *Spiru Haret*, și Vasile Andru, prozator și eseist, doi iubitori ai poeziei. Crezul lor, ca și al tuturor participanților de altfel, a fost: „Nu poți găsi poezie nicăieri, când nu o porți în tine”.

Întocmai a simțit revelația și Mihaela Albu, o prezentă benefică, așa cum a descris-o Vasile Andru, prin poemele sale „*I n c o m p a t i b i l i t a t e*”, „*I m p o t r i v e*”, „*Durere/Dor*”, „*Întrebare*”. Ascunsă bine în vers, dar mărețată în fond, ideea sa stărnește patimi, durere, lacrimi, întocmai ca un arbore ce-și întinde coroana spre cer. A prezentat un pastel, dar și un sonet, a dezvăluit un colț de suflet strâpuns de „o sabie de iubire” încercată de „cercuri de rubin”, iar în final a întins palmele pentru a sprijini căderea steluor. Cu adevărat un regal poetic, un curcubeu de emoții și sentimente, o cascadă intensă de metafore.

„Poezia este ca aureola unei stele, crește, când este privită prin prima unei lacrimi”, ar spune Valeriu Butulescu. Iar instituția spirituală blândă este nimeni altul decât părintele profesor Theodor Damian. Poetul își adresează sieși o întrebare existențială într-un moment de campănă a vieții, în care muntele părea de netrecut, iar durerea de nestins „Sunt bun de murit sau bun de înviat?”. Interesant este că nu răspunsul îmbracă poezia în frumos, în artă pură, ci tocmai întrebarea, dilema condusă către o itineranță a sufletului poetic. Strigătul durerii, suspinul dezvăluie noua experiență, în care gândurile, semnele de întrebare, zilele bune, zilele grele, mărturisirile, furtuna din sine, marile bucurii sau ideile îndrăznețe, toate îmbracă haine croite din cuvinte. Oceanul sau mai bine spus infinitul său lasă pradă fiarei neîncarnate drept moștenire durerea. Diferit de la ființă la ființă în trecerea spre nemurire este felul plângerii, nu oceanul, nu îngerii. Pe drept cuvânt, Mihaela Albu a

considerat că părintele Damian „extrage tăcerea din cuvânt”.

Un motiv în plus de a ne apleca sufletul spre poezie este și sintagma „Semnul Isar”, titlul unuia dintre volumele prezentate de părintele Damian, care, în opinia lui Daniel Dragomirescu, este metaforică și simbolică, plină de semnificații. „Aceasta poate fi echivalată cu spațiul Purgatoriului (care lipsește din teologia ortodoxă), un loc al meditației grave și al limpezirii spirituale, o șansă dată celui care, în cursul existenței, s-a abătut de la calea cea dreaptă, a săvârșit păcatul, ca orice faptură omenească, dar nu într-o manieră iremediabilă. Isarul este, într-un anumit plan, chiar apa Iordanului, și totodată un simbol al permanenței devenirii cosmice, dar și al mișcării ce se opune statului pe loc”. Așadar, simbolul purificării și regenerării este esența poeziei „theodoriene” și în acest sens glasul celui murmură „Marea noastră problemă e, după că a trecut prea mult timp / de la inventarea cuvintelor / în mod normal / trebuie să ajungi să locuiești / în fiecare cuvânt / înainte de a-l folosi pe deplin”.

„Poezia este arta care poate să pună o rană pe portavii”, a afirmat Vasile Ghica, iar poetul și muzicianul Dan Anghelescu o confirmă pe deplin. Venind dinspre muzică, nu este exagerat să afirm că ajută astfel duhul poetic. Gândul său devine o respirație a minții, care este și duh și primire a vocii lăuntrice, a descifrării misterului, așa cum s-a pronunțat Vasile Andru. Și, într-adevăr, nu este puțin lucru să cânti în poemul tău copacii nefiresc de albi, orașul străin, ingerul lucrurilor ori somnul asfal-turilor din lungi pelerinaje. Structura este deosebită, noțiunile asemenea, dar nu este nefiresc să ascunzi în muzică un poet și un poet pe portativ.

„Poezia este fondarea Ființei prin cuvânt”, afirma Martin Heidegger. Este în firea lucrurilor ca un îndrăgostit de filosofie să fie iubitor de poezie. Ioan N. Roșca. Un filosof legat de poezie și nu desprins de ea printr-o natură a lucrurilor; un poet ce cântă păsările migratoare, măiastra sau zeița. Un „orb” ce-și

vizionează lumina din propria mână. Un filosof ce înțelege complementaritatea, un poet ce tubește ambele ipostaze, un filosof și un poet, un poet și un filosof desăvârșit.

„Poemul se cuvine să fie ca o stea: e o lume și pare un diamant” – era de părere Juan Ramon Jimenez. O lume întreagă se ascunde și în poemele ziaristului și poetului Gabriel Stănescu, cel care este sigur doar pe cer. Cerul său, împodobit cu siruri infinite de cuvinte, cu speranțe numite <<Mayflower>> ori, de ce nu, cu „Vertebre vulnerabile” ori, de ce nu, cu „Scrisori de la tropice”. Un cer care a devenit și al nostru, al tuturor odată cu recitarea gândurilor așternute, iar eoul nu este doar un rând pe hârtie, ci se va auzi departe, răsrânt peste proprii ani.

„Poezia este deschiderea și închiderea unei uși, lăsându-i pe cei care privesc prin deschizătură să ghicească ce s-a văzut în frântura aceea de clipă „opina Carl Sandburg. Din universul unei metropole, se ajunge la universul României aproape rural, căci poetul Ion Dodu Bălan deplânge în volumul „Cutremurul de suflet” însuși suspinul lăuntric, între-barea, dar nu și răspunsul, fuga, dar și adăpostul, ninsnoara cu semnele de întrebare aferente. Chiar dacă „Nimeni nu mai este/ Și totul s-a făcut poveste”, frământarea rămâne, chinuie, dar nu sfârșește gândul...

„Poezia este arta de a face să intre marea într-un pahar” considera Italo Calvino. Astfel vom pătrunde în globul viselor propus de poetul Nicolae Dan Frunteală. Se descrie pe sine în poezie, amintește de „Războiul Mondial de catifea”, despre „Ziua mea”, dar și despre „Scrisoarea lui Ovidiu”. Cu zămbet și grație a cucerit gândul poetic, transformându-l în realitate.

Și Elena Liliana Popescu, Puiu Ion Stoicescu, Iulian Neacșu, Ioan Gâf-Deac, Baki Imeri au propus o poezie totală, purtată de semnul ființei creatoare, în care întrebarea, frământarea dezvăluie gustarea veșniciei din potirul clipei.

Cristiana TUDOR, masterandă, Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice

Ai parte, dacă ai carte...

Vasile Voiculescu: „Toiagul minunilor”

Prozele lui Vasile Voiculescu din **Toiagul minunilor** sunt grupate tematic în două tipuri: din prima abordare transpare a natură epică de rădăcină răsăriteană, în timp ce a doua trimite la o viziune ideatică. Prin Vasile Voiculescu ne împărtășim dintr-o originală plămădire a unei geneze cosmogonice reflectate în metafora poetică. Luăm parte la o interesantă perspectivă meditativă asupra motivului biblic, oglindită cu mijloacele specifice lirismului. Cultivarea asiduă a narațiunii, reinterpretarea parabolelor evanghelice și sublinierea semnificațiilor simbolice din textele consacrate redimensionează literatura noastră. „Nici unul dintre poeții români nu se adapă așa de mult ca Voiculescu la izvoarele alegoricului, pe care el netezește și-l atenuează, muzical și plastic, ca să nu-și piarză virtuțile și caracterеле poetice... Un efort cu totul aparte, aproape singular, de echilibru, de depășire a imediatului în zonele spiritului” – mărturisea Lucian Blaga cu privire la medicul și scriitorul Vasile Voiculescu. Pentru o mai bună ilustrare a strălucitelor poeme-proză ale lui Voiculescu, vom reda **Copacul lui Iuda**:

„Era în noaptea de groază când ceata de ostași și slujitorii prinseseră pe dulcele Mântuitor și l-purtau, legat, de la Ana la Caiafa și înapoi. Judecata aspră ce urma, grăbită, în întuneric, și Fiul Omului îndura tăcut toată batjocura, scuipări și loviri peste obraz. Toți îl părăsiseră, Petre se lepăda a doua oară, Sfințele Femei plângeau incuiate în casă, iar bieții ucenici, înspăimântați, se risipiseră ca un stol de cocori pribegi apucați de furtună și rămași fără de cărmaciu.

În acest timp un om, cumplit la vedere, rătăcea, orbecând prin paraginele grădinei Getsemani. Părea o iasmă scăpată din iadul cel mai afund cum se izbea de trunchiuri, purtând încolăcită pe brat o funie nouă și împrăștiind în preajină-o spaimă fără de nume. El umbla plecăduș și genunchii tremurători în fața fiecărui copac – și erau acolo mii – rugându-se de fiecare să aibă milă de el.

- Îndură-te, tu măcar, și lasă-mă să mă spânzur de cea mai orosită din crăcile tale>. Dar copacul, zguduit de friguri, își înălța ca într-un vârtje brațele noduroase în sus, să nu-l poată atinge și pangări omul blestemat ce-i plângea la rădăcină... Și de la copac la copac, odată cu omul, alerga vijelia, spaima și nebulnia. Umbra

astfel de ceasuri întregi, când ajunse lângă un cedru bătrân, care la apropierea lui stătu neclintit. Era un uriaș cedru milenar, sub care David își cântase psalmii, la umbra căruia judecase Solomon și proorocise Isaia. Iuda îngenunchiea pentru a mia oară la poala bătrânului copac și se ruga iarăși:

- Îndură-te tu cel puțin și dă-mi alinare! Apa, când vreau să mă arunc în ea, fuge de mine; fierul ascuțit sare cât colo când se

să-și potolească setea de moarte. Și, cât ai clipei, de una din ramurile uriașului se legăna domul ucenicul cel viclean prin care se împlinise scriptura și se deschisese porțile zăvorâte pe unde năvălea spre lume vremea cea nouă.

Cine este Vasile Voiculescu (27.11.1884 - 26.04.1963).

Vasile Voiculescu a fost medic, poet, prozator și dramaturg român. Acesta se naște la 27 noiembrie 1884, în comuna Pârscov, județul Buzău, ca fiu al lui Costache Voiculescu, gospodar cu stare, și al Sultanei (născută Hagiu), fica unui negustor. Începe școala în satul Pleșcoi în anul 1890. Înceie cursul primar la Buzău. Urmează studii liceale la Liceul „Alexandru Hădeie” și apoi la Liceul „Gheorghe Lazăr” din București. Preocupat de materialism, pozitivism și evoluționism citește pe Littré Claude Bernard, Auguste Comte, Darwin și Spencer. Studiază opera lui Wundt, Höfding, Pierre Janet și W. James, atras de psihopatologie

apoi trece la Facultatea de Medicină, în 1903, și își ia

doctoratul în medicină în 1910. Se căsătorește cu Maria Mittescu, studentă și ea la Medicină, cunoscută în satul său natal, Pârscov. Începuturile poetice ale lui Vasile Voiculescu au stat sub influența benefică a poeziei lui Vasile Alecsandri, Alexandru Vlahuță, George Coșbuc. Lirica sa din perioada interbelică se distinge prin puternice accente religioase, generate de convingerea că există Dumnezeu. Ea se inscrie în curentul tradiționalismului interbelic, care se va transforma în poezia gândiristă. Înclinația spre teluric și elementar, sentimentul religios sunt punctate prin simboluri și alegorii. Apar treptat semnele expresionismului: tumultul

vieții pulsând în vegetația din jur, sufletul devine spațiu unor frământări ca în pragul apocalipsului. Temele religioase preferate sunt Nașterea, venirea Magilor, moartea Mântuitorului. În volumul *Poeme cu ingeri* sunt foarte multe prezențe angelice, întreg universul poetic e cuprins de această hierofanie. Devine medic și doctor în medicină la București, ține la radio o serie de conferințe faimoase de medicină pentru țărani, dar pasiunea pentru scris se amplifică, scriind și povestiri fantastice. În proză îi apar postum *Capul de zimbru*, *Ultimul Berevoi*, amândouă volume de povestiri; romanul *Zahai orbul* și *Teatrul*: unele dintre povestiri au fost

scrise în perioada când a fost exclus din viața literară, iar din dramaturgie putem cita piesele: *Duhul pământului*, *Demirgul*, *Gimnastică sentimentală*, *Pribeaga*. În 1941, este distins cu Premiul Național de Poezie. A făcut patru ani de detenție în închisorile comuniste (1958 - 1962). A fost condamnat dintr-o eroare judiciară. Poetul român care, după 1948, a suferit cumplit pentru convingerile sale democratice, fiind băgat la vârstă de 74 de ani în penitenciar, și interzicându-i-se să publice, ne-a lăsat o operă literară de mare rafinament artistic. *Utimele sonete inchipuite ale lui Shakespeare* ... sunt dovada incontestabilă a stăpânirii de către Vasile

Voiculescu a limbajului artistic, cu nebănuite nuanțe. Creațiile sunt elaborate între 1954 - 1958. Cele 90 de sonete sunt o monografie închinată *paradisului și infernului iubirii*, conform criticului Ovid S. Crohmalniceanu. În închisoare, se îmbolnăvesește de cancer și moare, doborât de boală, în noaptea de 25 spre 26 aprilie 1963, la București (Str. Dr. Staicovici 34). Ca semn al prețurii de care se bucură opera lui **Vasile Voiculescu** într-o Românie modernă și în proces de tranziție democratică, membrii Academiei Române l-au ales, post-mortem, membru al acesteia.

Marius ION

epistola a VIII-a

Dragă cititoare,
dragă cititorule,

Știi de ce cred eu că viața
bate moartea?

Viața este veșnică, iar
moartea e trecătoare. Moartea e
vie, dar viața nu e moartă. În
vreme ce moartea trăiește, viața
nu moare niciodată.

Viața este
scurtă, indiferent
dacă ni se curmă în
pruncie fragedă, în
maturitate deplină
sau trăim până la
bătrâneți uitate. Să
viețuiești și să
supraviețuiești reprezintă două
scopuri nobile.

Sfântul Maxim Mărturisitorul
spune că, intrucât nu ne amintim
ce a fost înainte de naștere, nu ne
vom aminti nici ceea ce va fi după
moarte. Nu există nici o altă viață
și nu există nimic în afară de viața
aceasta. Eu cred că viața aceasta
este totul. Ne imaginăm o viață
de dincolo, o viață după moarte,
o viață după viață, dar tocmai
pentru a ne întâlni în confruntarea
cu moartea. Paradisul este aici.
Precum în cer, așa și pe pământ,

după cum rostim în rugăciunea
creștină. Ierusalimul ceresc se
oglindește în Ierusalimul
pământesc, iar Mecca cerească în
Mecca pământescă. Dacă raiul
există, aici este, aici este, aici este,
scrie un sufi pe nume Hazrat
Khwaja Nizamuddin Auliya.
Martin Heidegger definește
omul drept „Sein zum Tode”

epistole

(fințită spre moarte), fără măcar
să întrezărească vreo speranță
de ieșire din tragismul condiției
umane. Jean-Paul Sartre afirmă
că omul este „un être pour la
mort” (o fințită pentru moarte),
iar Andre Malraux îi răspunde
prin concepția că omul este „un
être contre la mort” (o fințită
impotriva morții).

Viața noastră nu este o
călătorie spre moarte, așa cum
pare, ci o itinerariu spiritual
spre împlinire. Noi nu trăim

pentru a muri. Rezultă că
suntem fințe pentru viață.

Omul nu poate lupta cu
moartea decât în plan simbolic.
Viața nu trebuie irosită.
Extremele ar fi distracția
exagerată sau munca în exces.
Asumarea morții înseamnă
credința în firescul existenței și
în continuitatea dintre viață și
moarte.

Dragă cititoare, dragă
cititorule, nu cumva ai impresia
că viața se scurge pe lângă tine
sau că îți scapă printre degete?
„O lupă-i viața, deci te lupă!”,
scria poetul George Coșbuc.
Luptăm să n-o pierdem. Luptăm
să-i dăm sens. „Singurul sens al
vieții este a-i găsi un sens”,
ne povățuiește Mircea Eliade,
cel ce arată că, prin creativitate
și imaginație, omul poate evita
căderea în timp și teroarea
istoriei implacabile.

Panvitalismul reprezintă
principiul fundamental al
religiei jain. Respectul vieții
este sfânt. El se referă la toate
fințele și îmbracă forme
inedite. Astfel, credincioșii jain,
divizați în „shvetambara” (cei
înveșmântați în alb) și
„digambara” (cei înveșmântați
în aer), sunt
vegetarieni, umblă
cu gura acoperită
să nu înghită vreo
muscă și curăță cu
mătura pământul
înainte să-l calce,
pentru a nu ucide cu

pasul vreo furnică.
Să nu uciți, îndeamnă una
dintre poruncile „Bibliei”.
Draga mea, dragul meu,
respectă viața ta și a celuilalt,
respectă orice formă de viață!
În a noua epistolă, l-aș scrie
despre milă, iertare și
compasiune. Tinerete fără
bătrânețe și viață fără de moarte!

Cu sinceritate,
al dumneavoastră,
Mircea ITU

Drumul Nemuririi este pavat cu sonete

Expert academic în
dezghiocat cuvinte, al căror
sâmbure tare îl caută cu
voluptate de când se știe, Paul
Miclău plătește și în vers, ca și
în toga de mătase neagră, etern
tribut sentinței care a ridicat
fruntea omului din tină: „La
început a fost cuvântul”. A ales
demult perfecțiunea formei fixe
și s-a robit sonetului ca
matematicianul fericit de
rotunjimea perfectă a numerelor
desenate în forme geometrice pe

mintea seacă și lovacă,
agresivitatea searbădă și
răsufklarea fetidă a inculturii
sătule și satisfăcute) pe
drumurile marcate cu borne
mileneare către locurile de
pelerinaj etern al poeziei.

Cuvântul este turnat în
caolin și copt ca bronzul curat
la foc mic și îndelung. Urmează
ca răbdare de meșteșugar batav
tăierea meticuloasă a fațetelor
strălucitoare pentru ca imaginea
fulgerată de gând a poetului să

ni se transfere clară ca o urmă a
diamantului pe sticlă.

Oriunde s-ar afla în peisajul
sincronic sau diahronic,
contemporan cu noi sau
dialogând meseriaș cu Petrarca,
Baudelaire, Vasile Voiculescu,
Shakespeare sau Ion Barbu,
poetul deschide mereu pentru
noi câte o poartă, ne invită să
ne împănăm în puțin la
țărnelul său și apoi, pe neștiute,
ne taie odgonul luntrei dându-
ne drumul pe apele poeziei sale.

Etern vor fi legați cei
din această tagmă, nobilă,
dar fără istov, să taie în
ocna de sare a cuvintelor
pentru un Ceas și un Timp
în care prezentul este doar
un accident nesemnificativ.

Bucuroși ar trebui să
fim că ne lasă să-l citim
și îi spunem plecând un
genunchi în nisipul
arenei: Ave Senex!

Discipuli te salutăm!
Și pentru că
Echinoctiul tocmai ne-a
deschis din nou eternul
drum al anului, „asortăm”
acest crochiu cu sonetul
Verbul primăverii.

Verbul primăverii

Soarele-a zburcni și vremea e caldă
solul s-a trezit și-i deia musti
verbele din el s-au și prănuit
seva de sub ceas în mormur o scaldă
Eu în curte ies lumina-mi tresaltă
printre trandafiri ieșii ca din mit
foarfecele-i prind în cânt nemorții
bolta peste noi se face mai-naltă
Ca din mine tai ce e de prisos
Arcul tare-l strâng chiar până la os
Lacrimi din noi curg cu parfum de fire
Sapa bogă sens în noul discurs
Astfel ca în rit cuvântul s-a scurs
Primăvara lui se rade în neștre

28 februarie 2008

Ultimele două volume: *Clipă fără sfârșit* (Instant sans fin) și *Din parfum de gând*, recent
apărute, vă invită, dragi cititori, la o nouă întâlnire cu cea de-a treia emisferă cerebrală, în care
semiotica magistrului motivează critic imaginea văzută cu ochi noi de către un poet care descoperă
eternitatea metaforei în fiecare zi.

Corneliu TOADER

S.O.S.

Bibliotecile publice

În plin proces de deteriorare de ani buni,
bibliotecile publice din România parcurg o
vizibilă perioadă critică, jalnică lor imagine pare a
nu o impresiona, sensibiliza instituțiile abilitate
să se ocupe de starea lor, lectura fiind și ea în
bună parte afectată. În absența unui program
coerent de ameliorare a stării bibliotecilor
publice, pentru că de o strategie nici nu poate fi
vorba, așa cum dispun de mult țările occidentale,
ai senzația că au fost pur și simplu abandonate,
în spațiile acestora nemaîntâmpându-se nimic
din ceea ce ar putea atrage, promova interesul
pentru a poposi într-o asemenea ambianță. Au
rămas o amintire întâlnirile cu scriitorii, care –
atătea câte au fost – nu erau niciodată organizate
sistematic, nici măcar convorbirile cititorilor cu
profesorii de limbă și literatura română n-au fost
mai frecvente, șansa pentru carte și lectură fiind
dramatic marcată.

La fel de rare și aproape inexistente sunt și
proiectele de donații de carte către bibliotecile
publice din România, care devin tot mai sărace.

Paradoxal, deși multe din cărțile literaturii
române se află de ani întregi în format electronic,
doar suntem în era Internet-ului, nu? modelele
mijloace oferite se folosesc în mică măsură în
acest domeniu. S-a întrebat oare cineva câți
dintre profesorii de limbă română au asemenea
cărți pe format electronic, pe care le recomandă
elevilor, studenților spre a-i îndemna astfel spre
lectură fundamentală. Se pare că nu, deși cărțile
din literatura clasică se află de multă vreme în
baze de date accesibile. Dincolo de lipsa surselor
financiare, invocată cu voluptate atunci când
cineva catadicesce să constate starea deplorabilă
a acestui domeniu, de situația precară a
infrastructurii, se ascunde și o insuficiență
preocupare, uneori chiar un condamnabil
dezinteres, din care cauză dispar aproape peste
noapte zeci de biblioteci publice, multe pur și
simplu fiind desființate, altele au devenit

improprii pentru a continua să funcționeze,
afectate cumplit de calamități naturale și ...
umane. De pildă, în anul 2006 bibliotecile
publice au fost cu 328 mai puține față de anul
precedent, fiind eliberate cu 1,6% mai puține
volume.

Și dacă ar fi să definim starea națiunii
folosind parametrii acestia – cărțile existente în
bibliotecile publice și gradul lor de lectură –,
evident, concluzia n-ar fi dătătoare de mari
speranțe.

La toate aceste aspecte se adaugă și maniera
neprofesionistă, uneori chiar dezastruoasă, în
care sunt gestionate bunurile bibliotecilor
publice. În acest sens Biblioteca Națională, care
nu doar teoretic ar trebui să reprezinte ceea ce
ar însemna nava-amiral a păstrării, conservării
și protejării unui asemenea patrimoniu,
dimpotrivă, înregistrează o tristă și inadmisibilă
contraperformanță – manuscristele nu au fost
inventariate de ani de zile, deteriorările unor
manuscriste rare, abuzurile în serviciu devenind
o stare de spirit aproape generalizată. În acest
climat, a proliferat nestingherită maniera în care
salariții și-au atribuit dreptul de a cumpăra
aparate de copiat în valoare de zeci de milioane,
fără licitație, în custodia lor intrând ilegal valori
incomensurabile. S-a mers până acolo încât, în
urmă cu aproximativ șapte ani, s-a cedat dreptul
de facsimilare a Codex Aureus landului german
Hessen, care a fost vândut unei edituri din
Elveția, prejudiciu fiind evaluat la 1,5 milioane
dolari.

În fața unui asemenea adevărat haos,
răspunderile se cer a fi grabnic stabilite, precum
și atât de necesarele măsuri pentru construirea
unei alte imagini a bibliotecilor publice, mai
atractive, pentru revigorarea acestei importante
componente a patrimoniului național cultural.

A.D.

București 550 București 550 București 550

REFLECȚII LA DEZVOLTAREA URBANISTICĂ A BUCUREȘTILOR (VI)

„Clădirile reverberează spațiul din jurul lor”

(Urmare din pag. I)

Medicina mondială a ajuns
la concluzia că prea marea
specializare cere în momentul
de față un generalist, un fel de
medic de familie, dacă vreți,
acest medic al omului care, cu
mijloacele lui, îi dădea o
soluție în globalitatea
fenomenului omenesc mai bine
decât îi-o dă fiecare specialist
în momentul de față,
specialistul care îi dă un
răspuns, dar numai pentru un
subansamblu al acestei
diversități imense, care
constituie biologia omului.

Și urbanistilor le
trebuie generalisti
pentru că rezultatele
de până acum, așa
cum au evoluat, nu
duc la o concluzie
nici de permanență,
nici de coeziune
socială. Desigur, s-a
discutat foarte mult
unde poate fi format
un astfel de
generalist. Unui au
ajuns la concluzia că,
desigur, ar putea fi
arhitectul. Aparent,
da, el stăpânește cele
trei dimensiuni și
dacă este foarte
dibaci și îi place
lumea în care
trăiește, o stăpânește
și pe a patra. Desigur,
el, prin formație,
stăpânește totdeauna
trei dimensiuni
deodată.

Deci, nu numai
că ni se pare că noi
suferim ca profesie,
în momentul de față,

de această zisă disecțibilitate de
care am vorbit, care este o
metodă, un sistem de a face față
unor cerințe. Noi ne trezim
scurtați, micșorați, strâmtorați
în posibilitățile noastre în
această disecțibilitate, și, nu
întâmplător, din restul
ceretărilor pe planul
cunoașterii globale apare
necesitatea acestui generalist. E
adevărat, arhitectul, în decursul
timpului, a fost un generalist,
pentru că vă spunem că sunt
structuri europene care, și
astăzi, sunt valabile după 300 -
400 ani.”

Octav Doicescu a fost
preocupat în toată cariera lui de
problemele urbanismului, ca și
G.M.Cantacuzino, care afirma
în articolele despre
reconstrucția orașelor:
„Etalonul de măsură al
preocupărilor noastre rămâne
omul, cu tot complexul lui de
năzuințe...”

„Generalist” a năzuit să fie
și Le Corbusier, care a imaginat
planurile „mașinii de locuit”,
dar și celebrul „Plan Voisin”,
expresie a unui egoism feroce,
ce prevedea, nici mai mult, nici
mai puțin, decât ștergerea de pe
fața pământului a unei mari
părți din centrul istoric al
Parisului, pentru ca să facă loc
celor 14 - 15 zgărie - nori
crucefornii proiectați de el.

Orașul este o țesătură de
imagini ce alcătuiesc
megaimagina globală la care
participă fațadele caselor.
Acestea conturează traseele
străzilor și ale piețelor publice,

delimitează spațiile și dau
ritmuri diferite peisajului creat
de om . Deci, urbanismul se
exprimă, în primul rând, prin
intermediul arhitecturii.

Tot Octav Doicescu ne
învață: „Construcția unei case
sau orice element plastic
exterior creează atmosfera
orașului...De pildă, o casă
construită, fiindcă trecem pe
stradă, suntem obligați s-o
vedem. Dacă această casă nu
îndeplinește cel puțin condițiile
de corectitudine estetică,
îndisune pe cei care au deja o
educație de sesizare a
frumosului, iar ceilalți care ar

agresarea simțurilor și
pierderea interesului pentru
percepția cadrului urban.
Deducem de aici că la scara
Bucureștiului avem nevoie de
o ierarhizare judicioasă a
monumentelor și clădirilor.

Potrivit lui Corbusier,
clădirile reverberează spațiul din
jurul lor și acest spațiu îl
denumește „spațiu acustic”.
„Spații acustice” din jurul
monumentelor de arhitectură,
mai noi sau mai vechi, sunt
accentele, elementele de accent
ale orașului. Un astfel de
„accent” este Scurul și
Atheneul Român.

Palatul artelor (Muzeul militar) din parcul Carol

trebui să primească această
educație elementară de
ambianță critică, sunt sortiți să
rămână la factori de
comparațiune minoră, ceea ce
micșorează spiritualitatea
omului și a cetății...”

Referindu-se și el la fațadele
caselor din oraș, G.M.Cantacuzino
nota: „Cei care își fac casă o fac
numai pentru danșii. Ei nu vor să
dea banii pentru o fațadă. Pe
vremuri, a face o fațadă îngrijită
la o casă era nu un act de vanitate,
dar de bună cuvință și de
generozitate față de omul de pe
stradă. Ediliilor orașelor de altă dată
se simțeau îndatorați a se îngriji
nu numai de igiena cetățeanului,
dar și de sufletul lui, și continua
astfel: „Exteriorul caselor e un
tribut pe care cel care le
construiește îl plătește omului de
bucuri, o datorie față de oraș,
adică față de societate.”

Din cele arătate mai sus,
concluzionăm că fațadele
caselor din București constituie
o altă temă estetică majoră,
care ține atât de Arhitectură, cât și
de Urbanism.

Să ne imaginăm orașul ca
o simfonie grandioasă în care
părțile de calm, de liniște,
alternează cu părțile mai agitate
și cu sonorități mai intense.
Dacă privim astfel Bucureștiul,
vom constata că are elemente
de fond, cele care alcătuiesc
marele fundal urbanistic, dar și
elemente de accent. Fiecare
dintre aceste elemente are rolul
lui în simfonia urbanistică și,
prin suprasolicitare, conduce
fie la monotonie, fie la

blocuri. Cum se prezenta acum
cățiva ani acest fundal urbanistic,
ne descrie Neagu Djuvara: „Case
toate la fel, al căror desen
arhitectural nu ar fi fost urât, dar
care fuseseră construite din
materiale atât de proaste și cu
atâta economie, încât după 10 ani
păreau vechi de o sută de ani.
Ziduri crăpate, zugrăveala
spălătă, apa prelinsă pe ea
desenând șiroaie murdare.”

În mare parte, aspectul atât
de trist și cenușiu al marilor
cartiere, care produc inconfortul
vizual și sentimentul de
plictiseală, rezultă din această
neglijare permanentă a

Nu este de
mirare să vezi un
d i p l o m a t ,
indiferent în ce
țară, în ce an, la
cămașă albă și
scrobită, în
costum abia călcat
și cu o cravată
perfect asortată.
Așa îi este felul
și așa îi este portul
de când se știe. Te
surprinde să afli că
diplomația merge
la lucru în haine
de gală și gânduri
luminoase scoase
la vedere? Răs-
punsul ar putea fi
ar trebui să fie
NU! Dar nu
n e a p ă r a t

categoric, câtă vreme au existat pe lume, să zicem un Richelieu
ori Talleyrand. Căror trusoul cotidian al lui Scapin nu le-a fost
căuși de puțin străin .Ei bine, diplomația, de la intrarea ei în arenă,
a avut parte și de vremuri bănuite de geruri năprasnice și de arșită
cumplită. Drept care a procedat în consecință.

Au rămas în urmă timpurile când războiul era un fel de sport,
de deprindere și de timp liber, practicat din plictiseală, cu
protaagoniști care mai de care. Ați recunoaște în pașnica Suedie
de azi pe războinicul infatigabil de altădată, în stare a-i provoca
insomnii lui Petru cel Mare? Dar pe potoliții danezi, crezuți de
noi toți ca veniți pe lume doar ca să asculte la gura soborilor poveștile
roșite personal de Andersen, în stare să exerseze ceva timp, e
drept, îndepărtat, dansul iniimioarelor tropotind vârtos pe
grumazul balticilor, în timp ce le subtiliza dragăstos cloșca de pe
ouă? Avem în minte lecturi despre desfrățarea estetică a lui
Bonaparte la gândul apropierei clipelor când va snopi în băltaie
inamici vechi și noi.

Numeroase tratate adunate în vrac prin sertare și rafturi de
istorie ne atrag atenția că și pacea își are rostul ei pe lume.

Lucru valabil și azi. Ceea ce nu înseamnă neapărat că luptele
s-ar fi retras cu desăvârșire în amintire. N-a mai izbucnit un
război mondial de la Hiroshima încoace, dar, cum bine știm, zeci
de războaie locale – juste? nejuste? cine mai știe – au însăngerat
harta Planetei. Pornite din te miri ce. Chiar și din pricina unui
meci de fotbal.

Există stări de criză, sensibilități, incapacități de a te purta
normal în situații anormale. Priilejuri de gâlceavă. Încăierarea –
pe cale de consecință – foarte aproape.

Nu pot să nu salut în lumea de azi orice semn că diplomația
iese în stradă cu gândul la liniștea noastră. Nu declarațiile de
dragoste sunt esențiale cât consecințele lor. Mă câștigă diplomația
activă și inteligentă și mai ales eficientă.

Îl urmăresc cu anumită simpatie pe noul președinte american,
înca de pe vremea când îi anunța stielnic intenția de a câștiga
nominalizarea Democraților. I-am preluat mesajele fără prea multă
convingere. Îmi reprezentam, Casa Albă, în cazul său, un Pod prea
îndepărtat. Eram în faza în care așteptam nu doar argumente, care
să mă convingă de determinare cu care a plecat la drum, ci și dovezi
că bunele intenții n-au fost gândite drept povestire electorală. S-a
întâmpat să fiu contrazis. Cel puțin deocamdată.

Apreciez frumusețea spuselor președintelui Obama la adresa
diplomației și a diplomaților chemați să servească, precum spune,
interesele și valorile țării. Este și asta un prilej să constată că cele două
moduri de a te impune în fața altora – palosul și vorba bună – din Biroul
Oval ni se face, subliniat, cunoscută preferință pentru calea din George.

Vehiculul blindat al diplomației americane este scos din
hangarul perfect protejat pentru a fi trimis să alerge pe Căile
Lactee ale Universului. Mi se pare o schimbare de opțiică și de
topică. Binecunoscută pentru noi sintagma „Cât suntem încă pe
pace...” sună în retroversiune americană cam același lucru ca și
pe la noi. Cu alte cuvinte, înainte de a trasa pe tablă și pe creier
felurite Axe ale răului, înainte de a te hotărî să nu-i mai răspunzi
cuiva la binețe și i exersa, prin încăperile Casei Albe negre semne
de luptă, decizi: Să stăm de vorbă! Ca și cum i-ai striga vecinului
de peste gard, dușman din o viață, și el cu barda la îndemână:
Amice, nu vii la o bere? Îi dai o șansă ca, după ce se dezmeticește
și își iese din uliuială, să te surprindă: Mai mă întrebi?

Nu am idee cum se va descurca fosta Primă Doamnă în acea
clădire unde și-au purtat pașii, ideile și deciziile un Powell,
Kissinger, Dulles ori Rusk. Șansa de a performa i s-a oferit. E
sansă. Este un semn iuteala cu care președintele și-a trimis către
toate punctele cardinale – cu probleme, ambasadori cu însărcinări
speciale, unul și unul, chiar dacă nu sunt egali între ei. (George
Mitchel m-a convins cu prestația sa în Irlanda de Nord și sper să
ii iasă și în Orient, un părinte fiindu-i irlandez, celălalt evreu;
Richard Holbrooke, în Balcani, nu) Au început turneele rezezi,
precum ploaia de vară, ale secretarului de stat, spre aducătoare de
aluvii fertile. S-a deschis sezonul invitațiilor la dialog, unele
de neimaginat anul trecut pe timpul ăsta. Întâlnirea cu Medvedev
e ca și începută. Vizita la Buckingham și ea, a intrat pe rol
Președintelui Irlandului, cu ce șanse încă nu știm. Mare lucru să nu
aflăm de un mesaj similar pe adresa lui Raul Castro.

Cu siguranță, ca și pe Diploma de capacitate, atrag aplauze
notele mari la discipline întortocheate. Poți avea zece la caligrafie
ori la cor, important este cum te descurci cu Teorema lui Pitagora.

S-a spus că situația de criză, cea mai apăsătoare de la Marea
depresivă, reprezintă pentru administrația americană o ecuație
la fel de încălcată ca și Orientul Mijlociu. Bune orice izbânzi, cât
de mici, în ofensiva de pace deacelată, dar coronița de premiant
poate sosi doar anunțată de tăcerea definitivă și irevocabilă a
mitralierelor, de potolirea definitivă a furtunii de deasupra
Orientului (cum inspirat își intitula volumul său de corespondent
de război un remarcabil gazetar).

În demersul președintelui Obama, care convoacă diplomați
în tranșeele păcii, văd un semn luminos. Războinicul vine spre
tine cu mâna apăsată pe patul pistolului prins la centură.
Diplomatul înaintează stăpânit de gândul că ajuns sub fereastra
ta să-ți bată în geam cu floarea de la butonieră, protejată cu grijă
să nu-și rătăcească nimic din parfum și savoare.

Neagu UDROIU

Reflecții săptămânale

Uneori

Conform ordinului nr. 35
din 15.05.2003 al Autorității
Naționale pentru Protecția
Copilului și Adopție (ANPC),
o persoană care dorește să
devină asistent maternal
trebuie să dețină o locuință,
care „să fie salubră, să dispună
de spațiu suficient pentru
asigurarea intimității tuturor
celor care locuiesc în ea”, să
dovedească aptitudini
parentale și să aibă „trăsături
pozitive de caracter”.
Candidații care depășesc etapa
evaluării inițiale sunt obligați
să urmeze o serie de cursuri
despre drepturile, creșterea și
dezvoltarea copilului.

Toate aceste condiții ne
apar ca justificate din
perspectiva asigurării unei
evoluții normale a oricărui
copil.

Candidatul pentru funcția
de asistent maternal, care nu
îndeplinește cerințele
menționate, nu este atestat de
ANPC. Statul consideră că o
asemenia persoană nu este

capabilă să se ocupe de copii
altora. Candidatul respins poate
să aibă însă propriul copil,
statul considerându-l potrivit
pentru rolul de părinte.

Dacă nu poți fi un bun
părinte pentru copiii altora, vei
fi, cu siguranță, un părinte bun
pentru copiii tăi.

Aceeași persoană este
judecată diferit în funcție de
absența sau prezența iubirii
părințești. Se presupune că, din
iubire pentru copilul său,
candidatul respins va deveni o

altă persoană. Casa îi va fi
curată și suficient de spațioasă,
i se va schimba caracterul, iar
aptitudinile parentale vor ieși la
iveală. Tot din iubire, acea
persoană va studia ce înseamnă
creșterea și dezvoltarea unui
copil.

Un adevărat miracol al
iubirii părințești. Dar minunile
sunt rare, iar copiii nefericiți
atăt de mulți.

Alexandru LUCINESCU

Biserica Sfântul Spiridon „Spirea Veche”

Puncte de vedere

(Urmare din pag. 1)

O strategie și o politică de mediu reprezintă puncte de plecare pentru integrarea aspectelor de mediu într-o afacere. Instrumentele prin care se poate asigura o realizare sistematică a politicii și obiectivelor întreprinderii includ, printre altele, sistemele de management de mediu și examinarea (auditul de mediu). Aceste instrumente ajută la controlul și îmbunătățirea performanței întreprinderii în raport cu mediul, în conformitate cu politica sa de mediu. Ele au fost promovate în diferite țări de către corpurile guvernamentale, ca mecanisme adecvate pentru a fi adoptate și utilizate de întreprinderi și companii, ca urmare a liberei lor opțiuni, fără presiuni legale. În același timp, organizațiile de afaceri și alte tipuri de organizații la nivel internațional și național au promovat, de asemenea, aceste instrumente ca modalități utile de perfecționare.

Firmele ar trebui să stabilească și să mențină un sistem de management al mediului adecvat întreprinderii, acesta trebuind să includă, în mod imperios: a) colectarea informației pertinente și la timp cu privire la mediu, sănătatea și impacturile activităților lor; b) stabilirea obiectivelor măsurabile și, acolo unde este cazul, a țințelor pentru îmbunătățirea performanțelor legate de mediu, incluzând monitorizarea periodică a relevanței acestor obiective; c) monitorizarea și verificarea regulată cu privire la mediu, sănătatea și siguranța obiectivelor și țințelor.

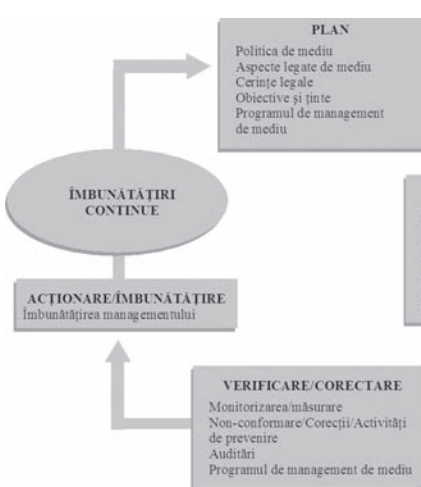
Un sistem de management de mediu susține cadrul intern necesar pentru a controla impacturile mediului întreprinderii și pentru a integra importanța mediului în activitățile afacerii. Având un astfel de sistem adecvat, acesta ar trebui să asigure acționarii, angajații și comunitatea că întreprinderea lucrează activ pentru protejarea mediului de impactul activităților sale. În plus, pentru a îmbunătăți performanțele de mediu, prin instituirea unui sistem de management de mediu, se pot îmbunătăți beneficiile econo-

mice ale companiilor prin reducerea costurilor de operare și asigurare, îmbunătățind conservarea energiei și a resurselor, reducerea, de asemenea, a accesului la capital, satisfacția consumatorului, precum și îmbunătățirea relațiilor cu comunitatea și publicul.

Scopul unui sistem de management de mediu (environmental management system – EMS) este acela de a ajuta organizația să-și atingă obiectivele printr-un control consistent al activităților sale, precum controlul intern al contabilității, ce furnizează asigurarea intrinsecă cu privire la faptul că sistemul de management de mediu funcționează bine. Adoptarea unui EMS de către întreprinderi se sprijină pe o varietate de motive. Oricum, presupunerea ce stă la baza implementării este aceea că implementarea unui EMS este cea mai bună manieră de management de mediu care va îmbunătăți în mod simțitor performanța afacerii. Un EMS nu se fundamentează pe adoptarea unor standarde uniforme de benchmarks. Mai degrabă, fiecare organizație își croiește punctul de plecare, design-ul și conținutul EMS pentru a-i servi propriilor aspirații, scopuri, capacități și experiențe. În mod consecvent, nu există standarde acceptate în mod general cu privire la ceea ce un EMS aspiră să atingă. Potrivit UNEP (United Nations Environment Programme), EMS este „identificarea unei probleme și un instrument de rezolvare a problemei, bazat pe conceptul îmbunătățirii continue, care poate fi implementat într-o organizație în variate feluri, depinzând de sectorul de activitate și de nevoile percepute de management”.

UNEP identifică cinci elemente-cheie într-un EMS, referindu-se adesea la Metoda EMS, așa cum reiese și din schema prezentată: întreprinderea unei analize inițiale a mediului; definirea politicii de mediu; dezvoltarea unui plan de acțiune cu privire la mediu și definirea responsabilităților legate de mediu; dezvoltarea informării interne și a cursurilor de pregătire; auditul sistemului de management de mediu și

analiza managementului de mediu.

Colectând și evaluând în mod adecvat și la timp informațiile privitoare la mediu, la sănătatea și siguranța impacturilor activității întreprinderii, este de recomandat ca întreprinderea să furnizeze angajaților săi și publicului larg astfel de informații. Este, de asemenea, imperios necesar ca întreprinderea să prevadă impacturile de mediu, sănătate și siguranță ale procesului de producție asupra ciclului de viață a produselor.

Provocări și oportunități. Implementarea efectivă a unui sistem de management de mediu presupune angajarea substanțială a companiei atât financiar, cât și cu resurse umane. Organizațiile apelează la astfel de angajări numai dacă acestea le aduc beneficii concrete. Companiile sunt în general motivate să implementeze un sistem de management de mediu sau mai multe, urmărind următoarele obiective: a) **îmbunătățirea performanțelor de mediu:** companiile pot introduce un sistem de management de mediu pentru a-și îmbunătăți performanțele de mediu sau pentru a se alinia regulărilor guvernamentale în vigoare. Un sistem de management de mediu creează cadrul pentru identificarea și acordul cu reglementările guvernamentale. În țările OCDE, în special în țările dezvoltate, companiile fac subiectul unor dispoziții și reglementări complexe naționale; b) **îmbunătățirea**

performanțelor afacerii: ca orice instrument de mana-

gement, adoptarea unui sistem de management de mediu poate suporta un mai bun management global al afacerii, incluzând îmbunătățirea eficienței operaționale și a productivității prin minimizarea pierderilor și prevenirea poluării, reducerea numărului de accidente, a pierderilor, reducerea costurilor de curățare, reducerea datoriilor. Inițiativa Globală de Managementul Mediului (*Global Environment Management Initiative* – GEMI), organizație non-profit, printre ai cărei membri se numără o foarte mare parte a companiilor mari americane, sublinia că „valoarea internă” reprezintă beneficiul primar al implementării unui sistem de management de mediu. Îmbunătățirea performanțelor afacerii are și o dimensiune pe termen lung. Un sistem de management de mediu poate conduce la găsirea unor noi tehnologii care pot crește profitabilitatea prin intermediul beneficiilor rezultate dintr-o astfel de implementare; c) **căștigarea accesului la piață:** unele companii au ales să implementeze un sistem de management de mediu pentru a-și îmbunătăți accesul pe o anumită piață unde companiile se așteaptă să opereze conform unor standarde de mediu. În plus, un mare număr de companii mari cer furnizorilor lor să fie certificați EMS.

Firmele se pot confrunta cu o serie de provocări atunci când implementează sau pun în aplicare un EMS. Acestea pot include: **perceperea unui EMS**

mai degrabă ca o sursă de cost, decât a unei creșteri a venitului, în viitor. Managerii și angajații pot considera mai degrabă costurile ca fiind externe decât interne companiei și pe acest considerent pot trage concluzia, falsă de altfel, că aplicarea unui management al mediului eficient poate fi asociată cu un cost net; **proliferarea instrumentelor.** În prezent, există o varietate de modele EMS. În plus, ministerele mediului dintr-o multitudine de state dezvoltate, ca, de altfel, și numeroase state care înregistrează un nivel mediu al dezvoltării la nivelul departamentelor, au dezvoltat noi instrumente sau le-au modificat pe cele deja existente cu privire la EMS. Multe companii care oferă consultanță au început să activeze în acest domeniu. În vreme ce experimentarea joacă un rol vital în dezvoltarea unor noi instrumente, mult mai eficiente, decizia în ceea ce privește alegerea utilizării și modulul de utilizare a anumitor instrumente poate fi copleșitoare pentru manageri; **inerția managementului și a angajaților, lipsa de experiență și cultura companiei.** Un alt obstacol îl constituie îngrijorarea și incertitudinea care se manifestă printre manageri atunci când vine vorba de o nouă tehnologie, punându-se astfel problema înlocuirii celei vechi. Implementarea EMS constituie o inovație în managementul afacerii, la fel ca orice altă inovație și poate fi înecă în inerție și lipsă de experiență. O companie cu o cultură pozitivă poate fi de un real folos: unele companii se pot adapta mult mai repede și într-o măsură mult mai mare inovației decât altele. Structura responsabilității managementului poate, de asemenea, juca un rol nu puțin lăsat de importantă – cel puțin în cazul în care responsabilitatea EMS este integrată cu alte obiective importante ale companiei. Problema care poate deriva de aici este legată de apatia angajaților. În timp ce angajamentul de la nivelul top managerilor este esențial pentru succesul strategiei de mediu a companiei, angajații se implică – și sunt entuziaști – numai dacă inițiativele legate de mediu joacă un rol important în implicarea lor.

Un mecanism important în acest domeniu este acordarea de inițiative financiare directorilor departamentelor de

mediu prin **izolarea departamentului de restul companiei.** Implementarea unui EMS cere, adesea, în plus față de compartimentarea tradițională, un departament de mediu, ceea ce unele companii numesc adesea Departamentul pentru Mediu, Sănătate și Siguranță. Pentru a obține îmbunătățiri ale mediului, managerii de mediu trebuie adesea să influențeze alte departamente, cerându-le o mai bună comunicare între departamente, mai ales cu departamentele de achiziții și producție, care sunt adesea familiarizate cu problemele legate de mediu din activitatea lor, **armonizarea practicilor interne.** Odată ce o companie desfășoară un EMS pentru a promova o îmbunătățire a mediului, cum poate acesta să-și armonizeze practicile cu cele existente la nivel internațional?

Certificarea externă a unui sistem de management de mediu. ISO 14001. Peste 60% dintre companiile europene și din zona Asia-Pacific și mai mult de 40% dintre cele din America de Nord, listate în *FTSE All – World Developed Index*, au adoptat un sistem de management de mediu. Dintre acestea, 65% sunt certificate extern cu ISO 14001 (OCDE, 2004). ISO 14001 este cel mai important standard internațional pentru designul și conținutul unui sistem de management de mediu. Dezvoltat sub auspiciile

dezvoltarea, imple-mentarea, menținerea și evaluarea obiectivelor și politicilor de mediu. Familia include standarde pentru sistemele de management de mediu, audit al mediului, performanțele legate de mediu, evaluarea ciclului de viață și etichetarea (ISO, 1996).

ISO 14001 presupune ca o companie să pună în practică și să implementeze o serie de practici și proceduri care, luate împreună, să asigure un sistem de management de mediu. Majoritatea cerințelor pentru ca un sistem de management de mediu să fie certificat ISO 14001 includ (ISO, 2002): **politica declarației** – implică o declarație publică a managerului privind politica de mediu, care trebuie să includă următoarele angajamente: prevenirea poluării, îmbunătățirea continuă a sistemului de management de mediu și concordanța sa cu toate statutele și reglementările în vigoare. Politica de mediu ar trebui să fie „adekvată naturii, scării și impacturilor de mediu” ale „activităților, produselor sau serviciilor” organizației; **informarea sistemului** – identificarea tuturor aspectelor activităților, produselor și serviciilor organizației, care au un impact semnificativ asupra mediului, incluzându-le aici și pe celea care nu sunt reglementate; **obiective și țințe** – performanțele obiectivelor și țințelor documentate trebuie să fie în strânsă corelație cu angajamentele asumate în declarația politicii de mediu; **programul de**

angajaților, instituirea de practici și instrucțiuni; **monitorizarea programului** – programul necesită o auditare periodică a activității sistemului de management de mediu; **acțiunile de corecție** – verificarea, corectarea și prevenirea acțiunilor, atunci când apar deviații de la sistemul de management de mediu, incluzând evaluarea periodică a îndeplinirii de către organizație a cerințelor de mediu reglementate; **acționare** – top managementul trebuie să verifice și să îmbunătățească în mod periodic sistemul de management de mediu și, de asemenea, să facă ajustările necesare pentru atingerea scopurilor finale.

În ciuda creșterii importanței sale în timp, ISO 14001 a fost criticat pentru ceea ce poate fi descris ca „slăbiciune structurală”. Un studiu apărut în anul 2001, al *US National Academy of Public Administration*, identifică principala problemă ca „divergențe în interpretare și norme profesionale” privind înregistrarea și auditarea procesului.

ISO 14001 are o serie de limite. Foarte important este faptul că îmbunătățirea continuă este definită ca o îmbunătățire a sistemului de management de mediu al organizației, și nu ca o îmbunătățire a performanțelor de mediu.

EMAS. Strategia de Audit și Eco-Management a UE (European Union's Eco-Management and Audit Scheme

Organizației Mondiale pentru Standardizare (ISO), standardul a fost negociat la începutul anilor '90 și finalizat în anul 1996. Acesta face parte din familia de standarde ISO 14000 – un set de instrumente pentru

implementare – un program de management de mediu trebuie să demonstreze cum un sistem de management de mediu va fi implementat pentru atingerea obiectivelor și țințelor inițiale. Acestea includ pregătirea

– EMAS) este un instrument de management pentru companii și alte organizații care operează în Uniunea Europeană și în Zona Economică Europeană (*European Economic Area* – EEA) pentru a evalua, raporta și îmbunătăți

performanțele lor de mediu. Operațională încă din anul 1995, EMAS a fost limitată la început doar la companiile din sectorul industrial. Oricum, din anul 2001, EMAS a fost deschisă tuturor sectoarelor, incluzând și serviciile publice și private. Asemenea ISO 14001, EMAS promovează oportunități pentru companii, prin înregistrarea acestora în Registrul EMAS. Pentru a accede la Registrul EMAS, o companie trebuie să îndeplinească șase cerințe: realizarea unei analize a mediului pentru toate aspectele legate de mediu ale activităților, produselor și serviciilor companiei; stabilirea unui sistem de management de mediu efectiv, care să asigure companiei o politică de mediu în care să fie fixate responsabilitățile, obiectivele, mijloacele, procedurile operaționale, pregătirea necesară, monitorizarea și sistemele de comunicație; punerea la punct a unui sistem de audit care să stabilească conformitatea companiei cu sistemul de management de mediu care să detalieze rezultatele obținute pe baza obiectivelor și pașii care urmează a fi făcuți pentru îmbunătățirea performanțelor de mediu; verificarea analizei de mediu, a sistemului de management de mediu, a procedurii și performanțelor de mediu din declarație.

Sistemul de management de mediu cerut de EMAS necesită îndeplinirea a trei cerințe, care nu se deosebesc cu mult de cele cerute de ISO 14001. Oricum, două cerințe ale EMAS – furnizarea unei declarații privind performanțele de mediu obținute și furnizarea de date pentru public – nu sunt reflectate în ISO 14001.

Măsurarea performanțelor de mediu. Managementul mediului nu este o activitate lipsită de dinamism, ci necesită monitorizare constantă pentru a ne asigura că obiectivele stabilite de către companie sunt, într-adevăr, atinse sau chiar vor fi depășite. Printre instrumentele care măsoară performanțele mediului se numără și contabilitatea managementului de mediu sau contabilitatea verde, și în mod specific benchmarkingul de mediu și performanțele indicatorilor de mediu.

Regimul politic din România în anii 1948-1989

(Urmare din pag. 1)

În România a mai existat un asemenea precedent nefericit, prin caracterizarea regimului Antonescu din anii 1941-1944 ca fiind fascist. Deși nici un document oficial nu folosea această caracterizare, iar Ion Antonescu a declarat în repetate rânduri că regimul său nu era fascist, deși ar fi avut toate motivele să-i facă pe plac ducelui Mussolini, ca un antemergător în promovarea acestui regim. Totuși, au existat mulți istorici care au caracterizat regimul lui Antonescu drept fascist. Atunci exista un comandament politic – venit de la Moscova și preluat de P.C.R. –, iar unii istorici l-au slujit cu mult zel, falsificând documentele vremii și introducând cuvântul *fascist* în discursurile lui Antonescu și în legislația adoptată de acesta, deși acest cuvânt nu fusese rostit și nici scris de conducătorul statului din anii 1940-1944. Cităm, cu titlu de exemplu, cartea intitulată *Contribuții la studiarea regimului politic din România. Septembrie 1940 – august 1944*, semnată de Mihai Fătu. În argumentația sa, autorul apelează la aperele din documentele P.C.R. și la cuvântările lui Nicolae Ceaușescu, dar și la textul rostit de acuzatorul public în procesul intentat lui Antonescu: „Ne stăruie și acum în minte valoarea morală a unei sublinieri făcută la începutul Procesului Marii Trădări Naționale din anul 1946 de către acuzatorul public-sef al Tribunalului Poporului, Vasile Stoian: «În cercetarea crimelor regimului care a subjugat poporul român timp de patru ani, instrucția s-a străduit să nu alunece pe panta indignării. Ne-am dezbăcut de toată amintirea umilinelor, suferințelor îndurate de acest popor ieri, totuși am meditat asupra consecințelor pe care le suportă azi o nație întreagă, pentru a examina și expune faptele cu toată obiectivitatea». Un proces, apreciat de la bun început ca fiind al „marilor trădări naționale”, în care sentințele erau dinainte stabilite la Moscova, nu putea să fie obiectiv, astfel că argumentul lui Fătu este descalificat pentru un istoric. Pe parcursul a 368 de pagini, autorul folosește numeroase citate, dar când Ion Antonescu sau Mihai Antonescu își caracterizează regimul din perioada septembrie 1940 – august 1944, în locul cuvintelor acestora, sunt puse fe puncte, puncte, fe aperele „istoricului” menționat: fascist, militaro-fascist, hitlerist.”

Comparația pare a fi forțată, deoarece, în caracterizarea regimului în fruntea căruia s-a aflat Antonescu, posibilitățile de dezbateri și confruntare publică erau extrem de reduse, datorită cenzurii și a obligațiilor istoricilor români de a se orienta după aperele cuprinse în documentele P.C.R. Totuși, chiar și atunci au existat cercetători, între care A. Simion – care au reușit să formuleze concluzii pe baza unor documente ale vremii, să înădeze regimul Antonescu în contextul general al celui de-al Doilea Război Mondial, să marcheze evoluții semnificative și contradicții, cu alte cuvinte să elimine abordarea lineară, și într-o singur registru a problematizării respective. Având în vedere această nefericită experiență istoriografică, este necesar ca și în cazul regimului politic din 1948–1989 să nu se recură la formule prestabilite, ci, într-o societate democratică, să aibă loc o dezbateră deschisă, în urma căreia să se formuleze concluzii argumentate și susținute documentar.

Unii afirmă că denumirea de regim comunist rezultă din faptul că țările respective erau conduse de partide comuniste. Afirmarea este numai în parte valabilă, deoarece nu orice

regim politic este definit prin partidul aflat la putere. Dacă luăm exemplul României din perioada interbelică, ar trebui să admitem că a existat un regim liberal și unul național-tăranist (când P.N.L., respectiv P.N.T., s-au aflat la guvernare). În această logică ar trebui să afirmăm că în timpul cât la conducere era Partidul Poporului (1920–1921 și 1926–1927), România a avut un „regim popular”, dar nimeni nu s-a încumetat până acum să facă o asemenea afirmație. După cum nu s-a găsit o denumire a regimului politic în timpul unor guverne de coaliție alcătuite din mai multe partide (1919–1920, 1927) sau a unui guvern care nu se sprijinea pe un partid (1931–1932) și care se declara „de uniune națională”. Până în prezent, niciun istoric nu a caracterizat regimul politic din perioada interbelică în funcție de partidul aflat la putere, măcar și pentru faptul că în România schimbările de guvern se derulau cu o mare rapiditate (într-un interval de două decenii, între 1918–1938, s-au perindat 26 de guverne).

Istoricii sunt aproape unanimi în a aprecia că în anii 1918–1938 a existat un regim democratic, parlamentar-constituțional, care se întemeia pe partidele politice și alternarea lor la putere. A urmat, între 1938 și 1940, regimul de autoritate monarhică. Așadar, „tiparul” *partid de guvernământ = regim politic „nu se potrivește”, este o formulă simplistă și, în fond, neadevărată.*

Se poate invoca faptul că o asemenea analiză nu se aplică în cazul partidelor comuniste. Dar mai întâi se cuvine precizat că nu toate partidele din statele pe care le avem în vedere se numeau comuniste. Au avut aceste nume partidele din Uniunea Sovietică (1917), Cehoslovacia (1921), Bulgaria (1948). În România partidul aflat la putere a purtat numele de Partidul Muncitoresc Român din 1948 până în 1965, când a redevenit Partidul Comunist Român, pe care l-avea din 1922 (inițial, în 1921, s-a numit Socialist-Comunist). În Polonia partidul aflat la conducere se numea Partidul Muncitoresc Unit Polonez, în Ungaria – Partidul Muncitoresc Socialist Ungar, în Republica Democratică Germană – Partidul Socialist Unit din Germania, în Iugoslavia – Uniunea Comunistilor din Iugoslavia, în Albania – Partidul Muncii din Albania. Este de analizat de ce a existat o asemenea varietate de denumiri, deși toate declarau că se întemeiază pe învățura marxist-leninistă. Vor trebui avute în vedere tradițiile, contextul concret istoric, anumite evenimente care au marcat evoluția țărilor respective etc. Este o temă asupra căreia istoricii trebuie să se aplece, și să nu folosească numai denumiri generice pentru unele partide pe care acestea nu le aveau, ci să explice varietatea și semnificația ei.

Desigur, având în vedere faptul că partidele aflate la putere în Uniunea Sovietică, Polonia, Cehoslovacia, R.D. Germană, Ungaria, România, Iugoslavia, Bulgaria și Albania aveau aceeași bază ideologică și își propuneau același obiectiv – construirea socialismului și comunismului în statele respective – denumirea generică de partide comuniste poate fi admisă, dar ea nu o poate înlocui pe cea reală.

Un alt element concret, de care nu se poate face abstracție, este denumirea statelor respective, care a avut, de asemenea, o anumită specificitate. După 1948, Bulgaria, Iugoslavia, Albania, Ungaria, Polonia, Cehoslovacia, România s-au numit Republici Populare. La rândul său, partea de Est a Germaniei, constituită ca stat în 1949, și-a luat numele de Republică Democrată. Regimul politic era caracterizat ca fiind „regim

democrat-popular”. Era o formulare pleonastică, deoarece demos (democrat) înseamnă popor; s-a afirmat că ea a fost utilizată pentru a deosebi acest regim de celelalte democrații (scelavagistă, burgheză). Ulterior, Cehoslovacia, Iugoslavia, Albania și România și-au luat numele de Republică Socialistă. Numele complet al Uniunii Sovietice era Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste (din 1922). În 1989, situația era următoarea: 5 – republici socialiste, 2 – republici populare, 1 – republică democratică. După cum se observă, nici una din aceste țări nu s-a intitulat Republica Comunistă, așa cum aveau să fie numite după 1989. Evident, nu era vorba doar despre un element formal, ci de unul de conținut, care merita o analiză concretă și găsirea motivărilor acestor diversități.

Liderii din aceste țări știau prea bine definiția lui Karl Marx, potrivit căreia societatea comunistă se va caracteriza printr-o abundență de bunuri materiale și spirituale care va permite realizarea unui deziderat fundamental al omului: „De la fiecare după muncă sa, fiecăruia după necesități”. Or, este cunoscut că în nicio țară așa-zis comunistă nu s-a realizat acest deziderat, ci, din contra, s-a înregistrat, mai ales de la sfârșitul anilor '70 ai secolului XX, o deteriorare a situației economice, materiale, cu consecințe grave asupra nivelului de trai al populației. S-a ajuns în unele state – ca de exemplu în România – la introducerea de cartele și rații la principalele produse de consum. Din punct de vedere spiritual, existența cenzurii, a controlului ideologic asupra învățământului, științei și culturii a îngustat considerabil libertatea de expresie artistică și satisfacție intelectuală. Lipsa posibilității de opțiune politică, restricțiile impuse de regim afectau grav necesitatea ființei umane de a se manifesta liber în spațiul public. Conștiința de această realitate, conducătorii statelor respective au lansat lozincă potrivit căreia „comunismul este visul de aur al omenirii”, un ideal îndepărtat, care putea fi atins prin eforturi și sacrificii pe care generațiile prezente trebuiau să le facă pentru fericirea copiilor și nepoților lor. Aceștia urmau să trăiască în comunism. O asemenea perspectivă justifică, în mentalitatea liderilor partidelor respective, privațiunile la care erau supuși cetățenii: aveau un loc în istorie pentru Karl Marx V.I. Lenin și I.V. Stalin pașii făcuți spre vârful dealului, de unde se vedeau zorii luminoși ai comunismului. Se acredita astfel o nouă religie, a muncii și sacrificiului, pentru colectivitate, care tindea să ia locul creștinismului. Religia creștină preconiza ideea că abstenința și suferința din această lume vor fi răsplătite pe lumea cealaltă, care va fi veșnică, unde se afla Raiul, cu râuri de lapte și miere, precum și cu flori și păsări care delectau sufletele credincioșilor.

Noua religie – a comunismului ca liman al fericirii – căuta să estompeze nu doar realitatea, ci însăși teoria lui Marx despre societatea în care fiecare ar obține tot ce dorește „după necesități”. În realitate, nu a existat și nu va exista vreo societate care să satisfacă asemenea deziderate, deoarece dorințele, aspirațiile, pretențiile, necesitățile oamenilor cresc de la o generație la alta în progresie geometrică. Vom da câteva exemple: în anul 1900, cine avea un automobil era un om cu stare materială deosebită sau un extravagant; în 2009, automobilul a devenit o necesitate și un bun comun, nefiind puține cazurile când fiecare membru al unei familii are propria mașină; astăzi, nimeni nu mai este impresionat când vede un automobil, doar marca

sau puterea acestuia, măsurată în cai putere, poate trezi interesul unora. În anii '30 ai secolului trecut, televizorul era o raritate și o curiozitate tehnică; în prezent, televizorul a devenit un obiect comun, o necesitate, astfel că s-a ajuns – în multe familii – ca acesta să fie instalat în fiecare cameră, ba chiar și în bucătărie. Un alt exemplu poate fi calculatorul: în anii '50 el era un obiect ieșit din comun, pentru ca după 2000 să devină nelipsit în activitatea oricărei funcționari, conducător de întreprindere, intelectual și chiar muncitor; astăzi, în 2009, copii de 5–6 ani simt nevoia să lucreze pe calculator și să navigheze pe Internet, făcând-o cu dezinvoltură de adevărați maestri. Este evident că asemenea exemple se pot da cu sutele și cu mii, pentru a demonstra cât de utopică a fost teoria lui Karl Marx.

Cei care susțin că în statele Tratatului de la Varsovia, dar și în Albania, Iugoslavia ar fi existat regimuri comuniste, sau că ele există încă în China, Vietnam, Coreea de Nord și Cuba, utilizează un argument imbatibil: existența proprietății comune (colectiviste) asupra mijloacelor de producție (întreprinderi industriale, bănci, căi ferate, terenuri agricole etc.). În realitate, dincolo de formulele teoretice vehiculate, muncitorii nu au fost și nu s-au simțit proprietari ai fabricilor în care lucrau, după cum nici țărani cooperatori nu credeau că pământul de aparține. A fost o proprietate gestionată de aparatul de partid și de stat, care impunea normele de lucru, cantitatea și calitatea materiilor prime, desfășurarea procesului tehnologic, caracteristicile produsului finit, piața de desfacere și prețul acestuia. Lozincile potrivit cărora poporul era „stăpân” pe soarta sa, că el era deținătorul tuturor bunurilor materiale și spirituale, s-au dovedit a fi complet false. Evenimentele din 1989 au demonstrat foarte limpede că muncitorii și țăranii erau ostili proprietății comune, care nu era a lor.

Revenind pe terenul analizei documentelor vremii, se cuvine menționat că pentru aprecierea regimului politic dintr-o țară se impune analiza Constituției, care stabilește structura puterii și modul de exercitare a acesteia. Dincolo de caracterul pur formal, declarativ al drepturilor și libertăților democratice, se cuvine reținut faptul că în toate Constituțiile din țările menționate orânduirea de stat era apreciată ca fiind socialistă. Nicuna, dar absolut nicuna, dintre Constituțiile din Uniunea Sovietică, Albania, Bulgaria, Cehoslovacia, R.D. Germană, Polonia, România, Ungaria nu menționa că regimul politic ar fi comunist.

Cităm, cu titlul de exemplu, Constituția Republicii Socialiste România, votată în august 1965, care menționa la art. 2: „În strânsă uniune, clasa muncitoare – clasa conducătoare în societate –, țărănimea, intelectualitatea, celelalte categorii de oameni ai muncii, fără deosebire de naționalitate, construiesc orânduirea socialistă, creând condițiile trecerii la comunism”. Formulări similare existau și în legile fundamentale ale celorlalte state avute în vedere. O altă categorie de documente care necesită o cercetare atentă este aceea care provenea de la conducerea partidelor respective. Din punctul de vedere al stadiului de dezvoltare a societății în anii '80 ai secolului XX, partidele comuniste din Albania, Iugoslavia, Cehoslovacia, R.D. Germană, Ungaria și Iugoslavia afirmau că ele construiesc societatea socialistă dezvoltată. În România a fost adoptat, în 1974, *Programul Partidului Comunist Român de faurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintarea României spre comunism*,

în care se menționa: „În concordanță cu noile condiții, el [Programul] trasează obiectivele fundamentale ale etapei următoare din istoria României socialiste”. Documentul conținea mai multe apere, între care și aceea că: „În condițiile fauririi societății socialiste multilateral dezvoltate se accentuează realizarea unor principii ale treptei superioare comuniste”. Erau reiterate principiile formulate de Karl Marx și se conchidea: „Comunismul presupune realizarea unui înalt nivel al forțelor de producție, pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, asigurarea unei producții de bunuri materiale care să satisfacă din plin toate necesitățile, determinate științifice, ale populației”. Perioada de trecere era apreciată la 20 – 25 de ani, ceea ce însemna că abia după anul 2000 se punea problema trecerii la edificarea societății comuniste.

În Uniunea Sovietică, Nichita Sergheevici Hrușciov și Leonid Ilici Brejnev au susținut că țara lor încheiase etapa socialistă și începea construirea societății comuniste. Mihail Sergheevici Gorbaciov a renunțat la asemenea declarații triumfalistice și a apreciat că socialismul însuși se afla în criză și trebuia reformat prin *glasnost* și *perestroika*. El nu s-a referit niciodată la reformarea comunismului sau că Uniunea Sovietică ar fi un stat comunist.

Analiza documentelor elaborate de partidele care conduceau aceste țări arată limpede că niciunul, dar absolut niciunul, nu aprecia că se aflau în fruntea unor țări comuniste sau că ar construi societatea comunistă. Nici un lider din Albania, Bulgaria, Cehoslovacia, Iugoslavia, România, Polonia, R.D. Germană, Ungaria sau Uniunea Sovietică nu afirma că regimul politic din țara lor ar fi unul comunist. Se spune că Mihail Gorbaciov ar fi încercat să reformeze regimul comunist prin *perestroika* și *glasnost*. În realitate, Gorbaciov nu s-a referit absolut niciodată, dar absolut niciodată, la reformarea comunismului. În decembrie 1988, el declara: „Suntem în prezent preocupat la cel mai înalt nivel de clădirea unui stat socialist de drept”. În februarie 1989, același Mihail Gorbaciov afirma: „Cercetările noastre actuale au drept scop găsirea unei modalități mai puțin dureroase, poate un mijloc optim de a da socialismului o față umană, un chip de om”. Așadar, după mai mult de șapte decenii de la preluarea puterii politice, P.C.U.S. nu aprecia că asigurase evoluția Rusiei (Uniunii) Sovietice pe calea comunismului. Deoarece se folosește în răsturnat expresia: „În decembrie 1989 a fost răsturnat regimul comunist din România”, menționăm că *Raportul* prezentat la Congresul al XIV-lea al P.C.R., din noiembrie 1989, de Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., aprecia că acei Congres marca trecerea României la o nouă etapă de dezvoltare: „La realizarea fazei superioare a Programului de faurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și crearea condițiilor necesare înfăptuirii în viață a principiilor de muncă și viață comuniste”. Momentul trecerii la construirea comunismului era mai îndepărtat față de cel stabilit în 1974. *Programul – directivă* adoptat la Congres prevedea dezvoltarea economico-socială a României până în anii 2000 – 2010, „în vederea îndeplinirii neabătute a Programului de faurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintarea României spre comunism”. Cu alte cuvinte, cu mai puțin de o lună înainte de revoluția din decembrie, Nicolae Ceaușescu considera că România se afla în etapa societății socialiste multilaterale dezvoltate, urmând ca după 2010 să apară posibilitatea trecerii la realizarea

„principiilor comuniste”. Cu toate acestea, numeroși oameni politici, ziaristi, politologi și istorici nu au ezitat să afirme că în decembrie 1989 a fost înfăptuit regimul comunist din România. Dacă Ceaușescu s-ar ridica din mormânt și ar afla cum este caracterizat regimul în fruntea căruia s-a aflat, foarte probabil că s-ar întoarce înapoi, liniștit, că nu este vorba despre el. O analiză atentă a situației concrete din statele conduse de partidele comuniste arată că, în fapt, ele nu au realizat „visul de aur al omenirii” preconizat de Karl Marx. Aceste partide s-au inspirat din învățătura marxist-leninistă și au realizat: lichidarea societății burgheze bazate pe proprietatea privată asupra mijloacelor de producție și crearea „proprietății socialiste”; desființarea claselor sociale și lichidarea vechilor elite; omogenizarea societății în vederea constituirii „poporului unic muncitor”; guvernarea unui singur partid, care aplica „dictatura proletariatului” (din anii '70 ai secolului trecut s-a renunțat la această denumire, folosindu-se cea de „democrație revoluționară”); controlul ideologic asupra învățământului, științei și culturii; impunerea unui model unitar de existență a fiecărui cetățean, considerat a fi o roțiță în marelă angrenaj al societății socialiste. Un asemenea regim, în care partidul comunist se considera „centrul vital al națiunii” și singurul îndreptățit să conducă, în care cetățeanul îi era anulat orice drept de opțiune liberă, democratică, era – dincolo de sloganul potrivit căruia „socialismul se construiește cu poporul, pentru popor” – un regim totalitar. Cum de-a lungul istoriei au existat mai multe tipuri ale unui astfel de regim, apreciem că în statele din Europa Centrală și de Sud-Est, în care puterea aparținea partidelor comuniste, acest regim a fost un **socialist-totalitar**. Socialist – pentru că așa rezultă din toate documentele oficiale din perioada respectivă, iar un istoric nu are dreptul să facă abstracție de aceste documente, sau să le înlocuiască pentru a-și impune propria schemă teoretică. În același timp, istoricul nu trebuie să cadă în capcana sloganurilor oficiale ale timpului și nici ale celor ulterioare, ci să analizeze modalitatea concretă în care acționa regimul respectiv. Iar această analiză conduce la concluzia că a fost un regim totalitar, în care individul era obligat să se subordoneze fără nici o rezervă sau împotrivire directorilor celor care pretindeau că reprezintă întregul, adică „poporul”. Toate părgăhiile de conducere aparțineau unui partid-stat, iar orice opoziție era drastic sancționată. În timpul unui asemenea regim, sute de mii și chiar milioane de oameni au fost lichidați pentru simplul motiv că aveau o altă opțiune decât cea oficială. Intrarea în circuitul științific a sintagmei „socialism totalitar” va întâmpina, desigur, o reală opoziție datorită faptului că au existat și există regimuri socialiste în mai multe state (Italia, Spania, Franța, Grecia ș.a

Programele Televiziunii *România de Măine* și *RRM Student FM*

TVRM Educațional

LUNI – 30 martie 2009

06:00 *Academica – Ateneul artelor* (r)
07:00 **Un răspuns pentru fiecare.**
Emissiune de Simona Șerban
07:50 *Deutsche Welle* (r)
08:00 *Lauri pentru liceeni* (r)
08:30 **Virtuți și vicii – Preluare TVRM Cultural**
09:00 **Românul, cetățean european – Preluare TVRM Cultural**
09:20 *Promo*
09:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
11:20 *Promo*
11:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
13:20 *Promo*
13:30 **Film documentar:** Aviația de-a lungul timpului (ep. XXI)
14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Constantin Dumitrache la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 **Café concert.** Emissiune de Sorin Petre
15:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
17:20 *Promo*
17:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
19:20 *Promo*
19:30 **Harețiștii.** Emissiune de Mugur Popovici
20:00 **Apel telefonic.**
Emissiune de George Nicolau
21:00 **Jurnale în stil Caragiale.**
Emissiune de Viorel Popescu
21:30 **Dialog, știință, religie.**
Emissiune de Carmen Fulger
22:00 **Lumea văzută de aproape.**
Emissiune de Neagu Udroui
23:00 **Comentariul zilei.**
Emissiune de George Marinescu
00:00 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
04:00 **Apel telefonic** (r)
05:00 **În căutarea folk-ului pierdut** (r)

MARȚI – 31 martie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 **Cronica scepticului** (r)
06:40 **Întâlnire cu folclorul** (r)
07:10 *Promo*
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Harețiștii** (r)
08:30 **Nimic fără lege – Preluare TVRM Cultural**
09:00 **Gândești, deci există – Preluare TVRM Cultural**
09:20 *Promo*
09:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
11:20 *Promo*
11:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
13:20 *Promo*
13:30 **Invitatul de la ora 13.**
Emissiune de Sorin Lupașcu
14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Florin Tudose la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 **Din sălile de concert.**
Emissiune de Mihai Darie
15:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
17:20 *Promo*
17:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
19:20 *Promo*
19:30 **Ani de liceu.** Emissiune de Mugur Popovici
20:00 **Jurnale în stil Caragiale.**
Emissiune de Viorel Popescu
20:30 **Cronica ST.** Emissiune de Cristian Român
21:00 **Academica – Istoria care doare.**
Emissiune de Mircea Dogaru
22:00 **Din lumea cu doruri multe.**
Emissiune de Florin Racoci
23:00 **Comentariul zilei.**
Emissiune de George Marinescu
00:00 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret**** (r)

TVRM Cultural

LUNI – 30 martie 2009

06:00 *Promo*
06:30 *Deutsche Welle* (r)
07:00 **Muzică populară** (r)
07:30 **Forum *Spiru Haret* (r)**
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți și poeme**
08:30 **Aplauze pentru harețiști** (r)
09:00 **Clubul liceenilor** (r)
10:00 **Știință și spiritualitate** (r)
11:00 **Am venit cu drag la voi** (r)
13:00 **Academica: cărți și probleme** (r)
14:00 **Ecumenica** (r)
15:00 **Arta documentarului**
16:00 **Miorița**
16:30 **Mapamond cultural**
17:00 **Amfitrion Corina**
18:00 **Serial cultural de seară**
19:00 **Scena ca istorie**
20:00 **Comorile orașului**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Cultura unei generații**
22:00 **Muzica anilor**
22:27 **Poeți și poeme**
22:30 **Film artistic românesc**
23:50 *Promo*

MARȚI – 31 martie 2009

06:00 *Promo*
06:30 **Mapamond cultural**
07:00 **Muzică populară** (r)
07:30 **Capcana timpului**
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți și poeme**
08:30 **Serial cultural de seară** (r)
09:30 **Miorița** (r)
10:00 **Amfitrion Corina**
11:00 **Cultura unei generații**
12:30 **Gândești, deci există** (r)
13:00 **Invitatul de la ora 13 - direct**
14:00 **Recital muzical**
14:30 **Lecturi din Caragiale**
15:00 **Arta documentarului**
16:00 **Miorița**

Stimați cititori,

Dorim să fiți partenerii noștri în elaborarea publicației *Opinia națională*. De aceea, vă adresăm invitația de a ne transmite opinii, informații, idei de larg interes național, pe care să le publicăm în edițiile viitoare.

Așteptăm cu interes și propuneri privind conținutul publicației.

Dragi studenți!

Aveți întrebări la care doriți să primiți răspunsuri de la cadrele didactice? Vă rugăm să le transmiteți *Opinie naționale*! Tot aici veți găsi și răspunsurile.

Transmiteți corespondența dumneavoastră la adresele:

• Splaiul Independenței nr. 313, Sectorul 6, București

• e-mail: opinia@spiruharet.ro; opinionationala@yahoo.com

Telefon: 021.316.97.85; 021.316.97.86; 021.316.97.87 – interioare 168 și 169

04:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Dorin Sarafoleanu la dispoziția dvs (r)
05:00 **Arta de a trăi** (r)

MIERCURI – 1 aprilie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
06:40 **Din sălile de concert** (r)
07:10 *Promo*
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Ani de liceu** (r)
08:30 **Aplauze pentru harețiști – Preluare TVRM Cultural**
09:00 **Comorile orașului – Preluare TVRM Cultural**
09:20 *Promo*
09:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
11:20 *Promo*
11:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
13:20 *Promo*
13:30 **Film documentar:** Aviația de-a lungul timpului (ep. XXII)
14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 **Café concert.** Emissiune de Sorin Petre
15:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
17:20 *Promo*
17:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
19:20 *Promo*
19:30 **Performerii în arenă.**
Emissiune de Mugur Popovici
20:00 **Academica – Economia, pentru cine?**
Emissiune de Ilie Șerbănescu
21:00 **Jurnale în stil Caragiale.**
Emissiune de Viorel Popescu
21:30 **Părinți și copii.** Emissiune de Dan Mironescu
22:30 **Popasuri de suflet.**
Emissiune de Violeta Screciu
23:00 **Comentariul zilei.**
Emissiune de George Marinescu
00:00 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret**** (r)
04:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Florin Tudose la dispoziția dvs (r)
05:00 **Agricultura și alimentația** (r)

JOI – 2 aprilie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
06:40 **Din sălile de concert** (r)
07:10 *Promo*
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Performerii în arenă** (r)
08:30 **La hanul morăreței – Preluare TVRM Cultural**
09:20 *Promo*
09:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
11:20 *Promo*
11:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
13:20 *Promo*
13:30 **Film documentar:** Aviația de-a lungul timpului (ep. XXIII)
14:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Andrei Firiță la dispoziția dvs.
14:58 *Promo*
15:00 **Întâlnire cu folclorul.**
Emissiune de Theodora Popescu
15:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
17:20 *Promo*
17:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
19:20 *Promo*
19:30 **Lauri pentru liceeni.**
Emissiune de Cristina Matei
20:00 **Calendar cultural – luna aprilie.**
Emissiune de Ion Dodu Bălan
21:00 **Emissiune culturală**
22:00 **Jurnale în stil Caragiale.**
Emissiune de Viorel Popescu
22:30 **Film serial:** Destine furate – Filipine (ep. 82)
23:15 **Comentariul zilei.**
Emissiune de George Marinescu
00:00 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret**** (r)

16:30 **Mapamond cultural**
17:00 **Gândești, deci există**
17:30 **România creștină** (r)
18:00 **Serial cultural de seară**
19:00 **Cultura sănătății**
20:00 **Nimic fără lege**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Ferestrele memoriei**
22:00 **Muzică clasică**
22:27 **Poeți și poeme**
22:31 **Film artistic străin** (r)
23:30 *Promo*

MIERCURI – 1 aprilie 2009

06:00 *Promo*
06:30 **Mapamond cultural**
07:00 **Muzică populară** (r)
07:30 **Muzică clasică** (r)
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți și poeme**
08:30 **Serial cultural de seară** (r)
09:30 **Miorița**
10:00 **Academica – ateneul artelor** (r)
11:00 **Filmul și istoria** (r)
11:30 **Aplauze pentru harețiști** (r)
12:00 **În căutarea folkului pierdut** (r)
13:00 **Adevăratele stele**
14:30 **Comorile orașului** (r)
14:30 **Lecturi din Caragiale**
15:00 **Arta documentarului**
16:00 **Miorița**
16:30 **Mapamond cultural**
17:00 **Amfitrion Corina**
18:00 **Serial cultural de seară**
19:00 **Profil spiritual**
20:00 **Un actor și rolurile sale**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Echipele „Gusti”**
22:00 **Virtuți și vicii**
22:27 **Poeți și poeme**
22:35 **Ilinca Dumitrescu și invitații săi**
JOI – 2 aprilie 2009
06:00 *Promo*
06:30 **Mapamond cultural**
07:00 **Muzică populară** (r)
07:30 **Vorbii, scrieți românește** (r)
08:00 **Stele de mâine**
08:30 **Serial cultural de seară**

04:00 **TVRM-edicina.** Prof. univ. dr. Alexandru Oproiu la dispoziția dvs (r)
05:00 **Miorița** (r)
05:30 **Cronica scepticului** (r)

VINERI – 3 aprilie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
06:40 **Întâlnire cu folclorul** (r)
07:10 *Promo*
07:15 **Comentariul zilei** (r)
08:00 **Unde ne sunt absolenții Universității *Spiru Haret*.** Emissiune de Mugur Popovici
08:30 **Echipele „Gusti” – Preluare TVRM Cultural**
09:20 *Promo*
09:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
11:20 *Promo*
11:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
13:20 *Promo*
13:30 **Film documentar:** Aviația de-a lungul timpului (ep. XX)
14:00 **Gazonul fierbinte.**
Emissiune de Mugur Popovici
14:58 *Promo*
15:00 **Din sălile de concert.**
Emissiune de Mihai Darie
15:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
17:20 *Promo*
17:30 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
19:20 *Promo*
19:30 **Pulsul pieței.**
Emissiune de Ramona Ștefănescu
20:00 **Apel telefonic.** Emissiune de George Nicolau
21:00 **Casă dulce românească.**
Emissiune de Cătălin Maximciuc
22:00 **Istorie și istorii.** Emissiune de Mircea Dogaru
23:30 **Comentariul zilei.**
Emissiune de George Marinescu
00:00 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret**** (r)
04:00 **Apel telefonic** (r)
05:00 **Profil spiritual** (r)

SÂMBĂȚĂ – 4 aprilie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 **Jurnale în stil Caragiale** (r)
06:30 **Casă dulce românească** (r)
07:30 **Cronica ST** (r)
08:00 **Stele de mâine.** Emissiune de Dumitru Cucu
09:00 **Exclusiv pentru premianți.**
Emissiune de Carmen Fulger
10:00 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
11:50 *Promo*
12:00 **Agricultura și alimentația.**
Emissiune de Gheorghe Prediță
12:57 *Promo*
13:00 **Academica – Știință.**
Emissiune de Alexandru Mironov
14:00 **Vorbii, scrieți românește.**
Emissiune de Valeriu Marinescu
14:30 **Adevăratele stele.**
Emissiune de Sorin Lupașcu
15:58 *Promo*
16:00 **Clubul diplomaților.**
Emissiune de Mihaela Mihalide
16:30 **Cinepanorama.**
Emissiune de Eugen Atanasiu
17:00 **Ilinca Dumitrescu și invitații săi.**
18:30 **Arta de a trăi.** Emissiune de Mihaela Coveșanu
19:30 **Am venit cu drag la voi.**
Emissiune de Georgel Nucă
21:30 **Lumea pe dos.** Emissiune de divertisment cultural-politic. Realizator Viorel Popescu
22:30 **Film artistic românesc: Reconstituirea** (1970). Povestea reconstituirii unui banal incident, o bătaie între doi tineri, întreprinsă de Miștie, se transformă într-o crimă. Este primul film, ca operă de artă, care în ton ironic, malțios, cinic, ne introduce în infernul românesc, moral și spiritual, în labirintul bășcăliei, variantă specific românească și degradată a spiritului balcanic. Pretextul fiind reconstituirea în scopuri ipocrit educative

09:30 **Miorița**
10:00 **Amfitrion Corina** (r)
11:00 **Profil spiritual** (r)
12:00 **Café concert**
12:30 **Echipele „Gusti”**
13:30 *Deutsche Welle*
14:00 **Parodi press** (r)
14:30 **Sisteme de valori în criză** (r)
16:00 **Miorița**
16:30 **Mapamond cultural**
17:00 **La hanul morăreței**
18:00 **Serial cultural de seară**
19:00 **Casă dulce românească**
20:00 **Românul, cetățean european**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Istorie și istorii**
22:28 **Poeți și poeme**
23:00 **România creștină**

VINERI – 3 aprilie 2009

06:00 *Promo*
06:30 **Mapamond cultural**
07:00 **Muzică populară** (r)
07:30 **Cafeneaua literară** (r)
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți și poeme**
08:30 **Serial cultural de seară** (r)
09:30 **Miorița** (r)
10:00 **Ilinca Dumitrescu și invitații săi** (r)
11:30 **Casa noastră**
12:00 **Exclusiv pentru premianți** (r)
13:00 **Ferestrele memoriei** (r)
14:00 **Telediclopedia valorilor românești**
15:00 **Teatru** (r)
16:00 **Casă dulce românească** (r)
17:00 **Scena ca istorie**
18:00 **Ghici cine vine la Silvia**
19:00 **Oameni care au fost, oameni care sunt**
20:00 **Universul cuvintelor**
20:30 **Muzică populară**
21:00 **Ateneul artelor**
22:00 **Muzică clasică**
22:28 **Poeți și poeme**
22:30 **Filmul și istoria**
23:00 **Aplauze pentru harețiști**
23:30 **Aplauze pentru harețiști**
23:30 *Promo*

SÂMBĂȚĂ – 4 aprilie 2009

06:00 *Promo*
06:30 **Café concert**

a unui delict minor de către procuratură, miliție, cu sprijinul unei echipe de cinești, Lucian Pintilie propune, în fond, o incursiune în subconștientul românesc colectiv, pe care o realizează cu același simț al concretului, al notației minuțioase, al personajelor, al confruntărilor afective, comportamentale, de mentalitate. Construit ca un reportaj, ca un film documentar, ca un film-anchetă, ca un film-dosar de existență, ca un film-fapt de cronică, „Reconstituirea”, prin valoarea lui estetică, este o epopee, o frescă a infernului moral și spiritual românesc. Un film cu o densă suprapunere de straturi, cu multiple sensuri și semnificații filosofice. În rolurile principale: Vladimir Găitan, George Mihăiță, George Constantin. Regia Lucian Pintilie

DUMINICĂ – 5 aprilie 2009

06:00 *Promo USH*
06:10 **Cinepanorama** (r)
06:30 **Vorbii, scrieți românește** (r)
07:00 **Deutsche Welle.** Emissiune de Diana Popescu
07:30 **Deschide cartea!**
Emissiune de Alexandru Mironov
08:00 **Lumină în suflet.** Emissiune de Sorin Bejan
09:00 **Grădinița fermecată.**
Emissiune de Carmen Fulger
10:00 **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret****
12:00 **Cum vă place?**
Emissiune de Violeta Screciu
13:00 **Cronica scepticului.**
Emissiune de Cristian Român
13:30 **Miorița – antologie de folclor tradițional.**
Emissiune de Ioan Filip
14:00 **Academica – Ateneul artelor.**
Emissiune de Mircea Micu
15:00 **Teatru în fotoliul de acasă.**
Emissiune de Viorel Popescu
16:00 **În căutarea folk-ului pierdut.**
Emissiune de Maria Gheorghiu
17:00 **Din instituțiile statului.**
Emissiune de George Nicolau
17:30 **Dor de-acasă.** Emissiune de divertisment. Realizator Puiu Stoicescu
19:30 **Doctor de inimă albastră.**
Emissiune de Dinu Maxer
20:30 **Societatea Națională *Spiru Haret*.**
Emissiune de Ciprian Vasilescu
21:00 **Contrapunct.** Emissiune de George Marinescu și Simona Șerban
22:00 **Întâlnire cu folclorul.**
Emissiune de Theodora Popescu
22:30 **Film artistic: Legende Dinastiei Han – Sfătuitorul Fan Zeng (China) 2005.**
Regia: Wai Han Tao, Huang Wei Ming, Li Ji Qiong. Actorii: Jacklyn Wu Chien Lien, Kristi Young Yu, Hu Jun, Xiao Rong Sheng. În anul 221 î.Hr., împăratul Qin Zheng a cucerit și unificat cele Șase State aflate și a inaugurat dinastia Qin, autoîntitulându-se Primul Împărat. Războiurile celor Șase State dezmembrate și au unit forțele și s-au răscolit împotriva Dinastiei Qin, numai că a fost nevoie de multe lupte și acte de curaj ca să poată distruge puternica Dinastie Qin și să instaureze o nouă dinastie

00:00 **Dor de-acasă** (r)
02:00 **Cum vă place?** (r)
03:00 **Doctor de inimă albastră** (r)
04:00 **Miza pe tinerele talente** (r)
05:00 **Teatru în fotoliul de acasă** (r)

*În emisiunea **Telemfiteatrul Universității *Spiru Haret*, sunt prezentate Consultanții pentru sesiunea de examene.** Emisiunea este realizată în cadrul Departamentului Învățământ.

07:00 *Deutsche Welle*
07:30 **Muzică clasică** (r)
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți și poeme**
08:30 **Lecturi din Caragiale**
09:00 **Opera comică pentru copii**
10:00 **Universul cuvintelor**
10:30 **Aplauze pentru harețiști**
11:00 **La hanul morăreței**
12:00 **Teatru**
13:00 **Invitatul de la ora** (r)
14:00 **Nimic fără lege** (r)
14:30 **Casa noastră**
15:00 **Istorie și istorii**
16:30 **Cafeneaua literară**
16:30 **Mapamond cultural**
17:00 **Exclusiv pentru premianți**
18:00 **Cultura corpului**
19:00 **Cu lăutarii după mine**
20:00 **Clubul liceenilor**
21:00 **Film artistic românesc**
22:28 **Poeți și poeme**
22:30 **Academica – Cărți și probleme**

DUMINICĂ – 5 aprilie 2009

06:00 **Cu lăutarii după mine** (r)
07:00 **Știință și spiritualitate**
08:00 **Stele de mâine**
08:25 **Poeți și poeme**
08:30 **Ecumenica**
08:30 **Recital muzical**
09:00 **Ecumenica**
10:00 **Vorbii, scrieți românește**
10:30 **Un actor și rolurile sale**
11:00 **Café concert**
11:30 **Românul, cetățean european** (r)
12:00 **Ghici cine vine la Silvia**
13:00 **Virtuți și vicii**
13:30 **Adevăratele stele**
15:00 **Societatea Națională *Spiru Haret***
15:30 **Sisteme de valori în criză**
17:00 **În căutarea folkului pierdut**
18:00 **Telediclopedia valorilor**
19:00 **Am venit cu drag la voi**
21:00 **Film artistic străin**
22:28 **Poeți și poeme**
22:30 **Capcana timpului**
23:00 **Café concert**
23:30 *Promo*

RADIO ROMÂNIA DE MÂINE — STUDENT FM

LUNI – VINERI

07.00-10.00
BUNĂ DIMINEAȚA USH!
Realizator: George Bonea

10.00-13.00
TACHE ȘI FACE
Realizator: Robert Tache

13.00-16.00
DUPĂ-AMIAZĂ CU GIANI
Realizator: Giani Marinache

Mărți – INVITATUL DE LA ORA 13

Realizator: Sorin Lupașcu

Miercuri – APEL TELEFONIC

Realizator: George Nicolau

16.00-19.00
FRESH NEWS
Realizatori: Otilia Zamfir și Alina Toma

19.00-22.00
ULTIMA EDIȚIE
Realizator: Maria Ilie

22.00-23.00
ORA H – ORA HAREȚIȘTILOR

23.00-24.00
CAFÉ NOCTURN
Realizator: Luminița Bondrea

00.00-01.00
Luni – BUSSINES HOUR

Mărți – BUCUREȘTI AFTER HOUR

Miercuri – OMUL DIN SPATELE PERSONALITĂȚII

Joi – ÎN CĂUTAREA MICULUI PARIS

Vineri – COCKTAIL TURISTIC

01.00-02.00
Luni – TOP RRM INTERNAȚIONAL

Mărți – CÂNTEC DULCE ROMÂNESC

Miercuri – TOP RRM ROMÂNESC

Poate vă interesează !

Minuni au fost...

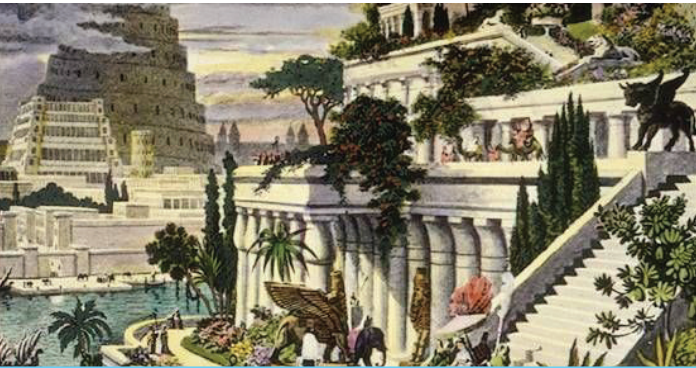
Dintre cele șapte „vechi” minuni ale lumii, șase nu mai există astăzi. Ele au fost distruse de catastrofe naturale, de răutatea oamenilor, dar au dispărut și datorită aceluia factor necruțător, numit TIMP. Acestea sunt:

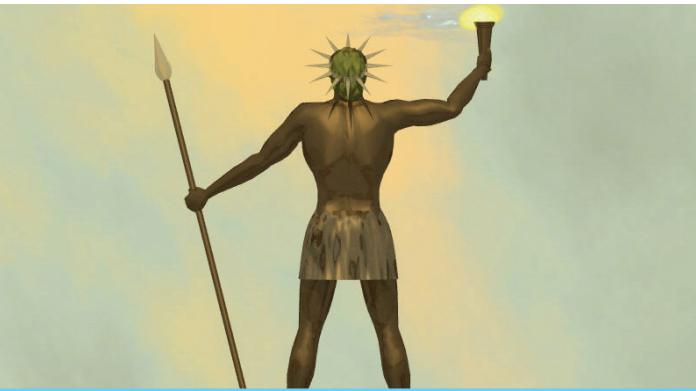
Statuia lui ZEUS – Se află în orașul Olimpia, de pe coasta vestică a Greciei, aflat la 150 km de Atena.

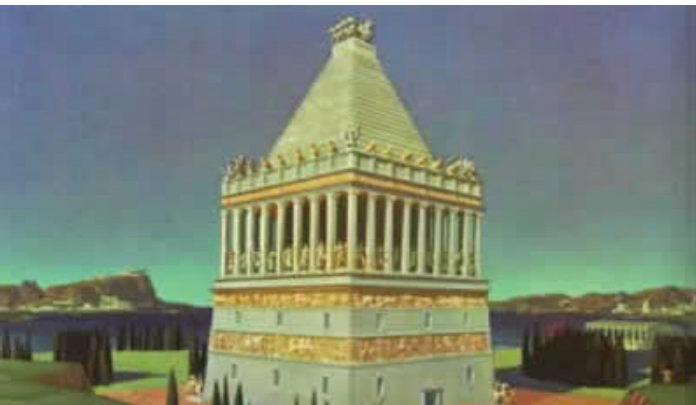
TEMPLUL LUI ARTEMIS – Situat în Efes (Grecia antică), lângă orașul Selkuc de azi, din Turcia

GRĂDINILE SUSPENDATE ALE SEMIRAMIDEI
Au fost localizate în Babilon, așezate pe partea estică a Eufратului, la aproximativ 50 km sud de Bagdad de azi din Irak

COLOSUL DIN RODOS – Străjuia intrarea în portul din insula Rodos din Grecia. Rodos este o insulă aflată în Asia Mică, unde Marea Egee întâlnește Marea Mediterană.

MAUSOLEUL DIN HALICARNA
S-a aflat în Bodrumul de azi, în sud-vestul Turciei

FARUL DIN ALEXANDRIA
Se afla pe o mică insulă, numită Pharos, în apropierea orașului egiptean Alexandria

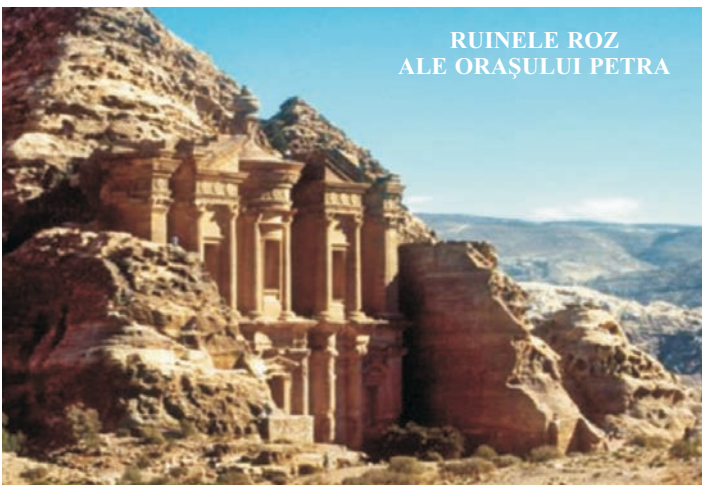

PIRAMIDELE DIN EGIPT – Dintre „icoanele” antichității, singurele care AU REZISTAT timp de 45 de secole.

DE CURÂND, AU FOST DESEMNAȚE ALTE șapte NOI MIRACOLE ARHITECTONICE (dintre multe astfel de miracole, câte sunt în lume). Acestea sunt:

Marele zid Chinezesc, una dintre cele mai mărețe minuni ale lumii, se întinde pe o distanță de aproximativ 6400 km, din estul spre vestul Chinei. Cu o istorie de peste 2000 de ani, unele porțiuni din zid sunt acum ruine, în timp ce altele au dispărut în totalitate. Zidul a fost construit într-o perioadă foarte lungă. În epoca Statelor Combatante (între secolele VII și IV î.e.n.), pe pământul Chinei se găseau numeroase principate care luptau unul împotriva altuia. Pentru a apăra granițele de invaziile triburilor migratoare dinspre stepele nordice, statele Yan, Zhao și Qin au construit la granițele lor nordice ziduri de apărare. În anul 221 î.e.n., primul împărat al dinastiei Qin a reunificat țara, a legat zidurile răzlețe pe care le construiseră diferitele principate, și a continuat să construiască Zidul, creând astfel această minună la lumii. Se spune că ar fi singura construcție de pe Pământ care se vede de pe Lună. Potrivit documentelor istorice, începând din secolul VII î.Hr. și până la dinastia Ming (1368-1644 d.Hr.), peste 20 de state combatante și dinastii feudale au participat la construirea zidului. Marele Zid chinezesc, una dintre cele mai mari minuni ale lumii, a fost inclus de UNESCO pe lista Patrimoniului Cultural Mondial în 1987.

Reprezintă cea mai de preț comoară a Iordaniei, după ce timp de 2000 de ani a stat ascunsă de ochii Occidentului. Descoperit de exploratorul elvețian Johann Ludwig Burckhardt în 1812, orașul de culoarea trandafirului se află la 162 de mile sud de capitala iordaniană Aman și este construit pe o terasă din apropierea Văii lui Moise. A fost capitala legendară a regatului nabatienilor, o populație arabă care, până la cucerirea lui de către romani, a stăpânit această regiune. Orașul, „pierdut” Petra, cu fascinatele fațade sculptate în piatră, situat într-un canion adânc; accesul în oraș se face prin splendidul defileu colorat în 11 nuanțe naturale. Cu cei peste 2.600 de ani de istorie, siteul arheologic continuă să fie admirat pentru arhitectura sa masivă, structurile săpate în rocă și pentru complexul ingenios de canale de apă, care au supraviețuit trecerii timpului.

...minuni sunt încă

Citadela incașilor, ridicată în Munții Anzi din Peru. Ruinele orașului Machu Picchu, descoperite de arheologul Hiram Bingham, sunt unele dintre cele mai frumoase și enigmatice locații străvechi din lume. Orașul a fost construit în piatră între flancurile a două culmi din lanțul de est al munților Anzi, și care coboară în pădurile amazoniene. În vreme ce incașii foloseau vârful muntelui (2761,50 m înălțime), ridicând sute de structuri de piatră, începând cu anii 1400, legendele și miturile indicau faptul că Machu Picchu (însemnând „vechiul pisc” în limba Quechua) era cel mai adorat loc sacru din acele timpuri. Circa 610 metri deasupra, norul înfășoară ruinele palatelor, băilor, templelor, hambarelor și a în jur de 150 de case, toate într-o remarcabilă stare de conservare. Multe dintre cărămizile care cântăresc circa de 50 de tone, sunt atât de precis sculptate și unite cu atâta exactitate, încât îmbinările fără mortar nu permit nici măcar unei lame de cuțit să intre printre ele. Fără îndoială, Machu Picchu reprezintă un exemplu de arhitectură și inginerie tehnică.

Celebrul oraș al mayașilor, situat pe actualul teritoriu al Mexicului. Fosta cetate maya de la Chichen-Itza, Mexic, a fost construită în anul 800 d.H. Principala structură din Chichen Itza este Castillo, o piramidă cu baza pătrată și un templu în varf. Ea constituie centrul cetății și reprezintă „Locul de lângă râi, unde sălășluiau zeii”. Chichen-Itza este supranumită „Tarâmul făgăduinței”, fiind unul dintre cele mai importante dovezi ale civilizației Maya-Toltec. Situl este compus din mai multe clădiri: Piramida Kukulcan („El Castillo”-Castelul), Piața celor 1000 de coloane, Templul Curții Ovale, Tempul Jaguarului, Templul Războiului- Templul Chichen Itza propriu- zis, Observatorul, Osuarul, Platforma Venus, Platforma Uliului și Jaguarului, Drumul către Locul de Sacrificii, Platforma Craniilor, Templul Bărbatului Bărbos.

TEMPLUL RĂZBOINICILOR

OBSERVATORUL ASTRONOMIC

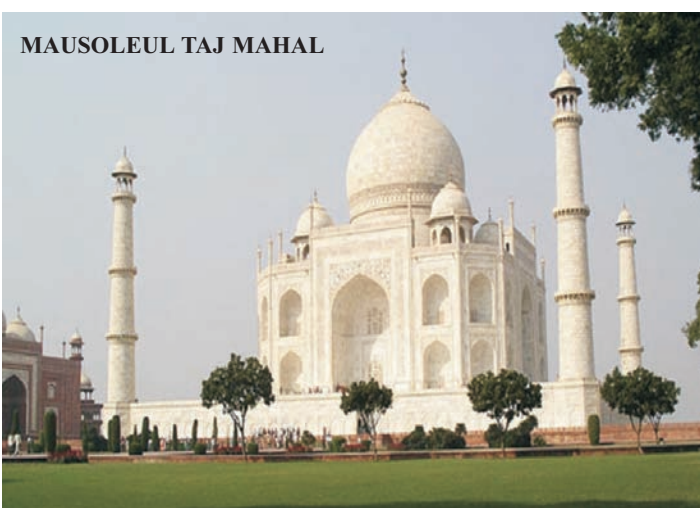
Statuia lui Iisus Hristos, care se înalță deasupra orașului Rio de Janeiro, reprezintă cea mai frumoasă atracție a metropolei. Este situată la 710 m altitudine, pe Muntele Corcovado, și a fost inaugurată în 1931. Propunerea pentru a construi o statuie imensă ca punct de reper pe munte, vizibilă din întreg orașul Rio, a fost făcută în 1921 de către Arhiepiscopul de Rio de Janeiro, ca un mod de a marca celebrarea Centenarului Independenței Braziliei planificată pentru anul următor.

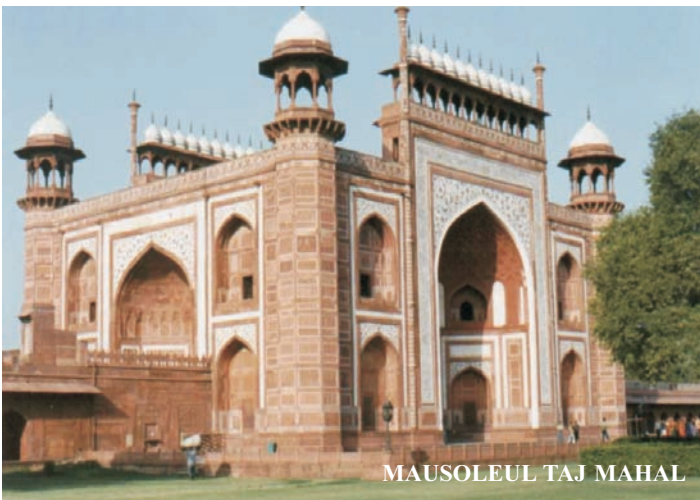
STATUIA MÂNTUITORULUI

Construcție simbolică pentru Imperiul Roman. Cunoscut original sub numele de Amfiteatrul Flavian, după numele familiei împăratului Vespasian, sub a cărui domnie începuse construcția, Colosseumul din Roma este probabil cea mai impresionantă clădire a Imperiului Roman, vizitată anual de sute de mii de turiști. Împăratul Vespasian, fondatorul dinastiei Flavian, a început construcția Colosseumului în anul 72 d.e, iar după șapte ani de muncă intensă, construcția nu atinsese mai mult de trei sferturi din înălțimea stabilită a amfiteatrului. Însă, după doar un an, clădirea era terminată și inaugurată de către Titus, fiul și urmașul la tron al lui Vespasian. Festivitățile de inaugurare au durat o sută de zile. Pentru început, Colosseumul a servit pentru luptele între fiare, apoi a venit rândul oamenilor să lupte cu animalele, urmați de gladiatorii care se înfruntau între ei pe viață și pe moarte. Uriașul anfiteatru a fost construit în locul unui lac artificial, parte dintr-un parc construit de Nero în centrul Romei, care includea, de asemenea, și Domus Aurea, cât și statuia Colossus. În prezent, monumentul este unul dintre cele mai vechi repere istorice și reprezintă o carte deschisă pentru orice turist. Acea gigantică statuie a lui Nero, inspirată probabil de Colosul din Rodos, a dat numele actual al monumentului.

Unul dintre cele mai cunoscute monumente din India, Taj Mahal (Palatul lui Taj), este cel mai grandios monument de arhitectură de pe teritoriul Indiei. A fost construit de împăratul mogul Khurram, supranumit Shah Jahan, pentru a adăposti trupul iubitei sale soții, Mumtaz Mahal. Construcția spectaculosului monument funerar a început în 1642 și a fost nevoie ca peste 20.000 de muncitori să lucreze timp de 22 ani pentru a ridica edificiul decorat cu: turcoaze din Tibet, agate din Yemen, safire din Ceylon, ametiste din Persia, coral din Arabia, jad din China, malachit din Rusia perle din Oceanul Indian. La răsărit întreg ansamblu pare roz, iar seara alb-gălbui. Schimbarea culorilor se spune că este simbolul stării de spirit a femeilor. Taj Mahal-ul este cel mai bine păstrat monument-mormânt din lume.

MAUSOLEUL TAJ MAHAL

Documentare realizată de prof. Camelia MACSUT, G. Ș. „Traian Demetrescu” – Craiova

Branding - Rebranding

Culoarea succesului

Culorile comunică mai sincer, mai mult și mai profund decât cuvintele. Potențiază recunoașterea unui brand și joacă un rol fundamental în alegerile pe care le fac consumatorii. Provoacă sentimente, evocă idei; de aceea, tot ce este culoare are o importanță deosebită în designul unei mărci.

Dincolo de aspectele psihologice, în branding, în imaginea unei companii transpusă în materialele vizuale de promovare, fie că este vorba de un site web, de o carte de vizită, de un afiș sau de un spot publicitar, creatorii imaginii, mărcii ar trebui să se asigure ca toate aceste materiale pot fi „citite” ușor. Fiecare culoare transmite un mesaj – cheie și diferențiază o marcă de concurența sa. Aceasta înseamnă că, dacă un logotip utilizează trei sau patru culori, el transmite tot atâtea mesaje despre marca respectivă și, chiar dacă acestea

sunt complementare, aglomerarea paletelor cromatice face dificilă interpretarea și memorarea de către consumator. Tot ce este culoare în reprezentarea unei mărci ar trebui să se combine armonios și să emită un semnal unitar.

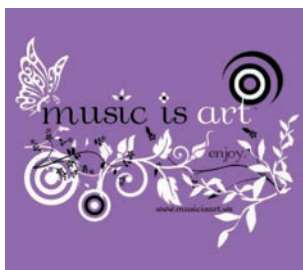
Grație artiștilor – pictori, ilustratori sau graficieni, funcționează însă de minune în combinație cu purpurul sau cu diverse tonuri de albastru.

Negrul este greu, apăsător, dar în contextul potrivit, transmite sofisticare și mister. Sugestia profesionistilor este aceea de a utiliza negrul în contrast cu albul sau cu o culoare stridentă numită „neon”. Utilizarea negrului trebuie cântărită cu grijă – este de evitat când ne adresăm copiilor, dar reprezintă o bună alegere pentru imaginea unei expoziții fotografice sau a unei mărci tehnice, de exemplu.

Griul – cea mai conservatoare și neutră culoare. Evocă siguranță, încredere, dar și tristețe monotonă. Este o culoare complet lipsită de viață. Funcționează însă de minune în combinație cu purpurul sau cu diverse tonuri de albastru.

Violetul este, prin tradiție, simbolul misterului, al regalității și spiritualității. În publicitate, apare deseori în comunicarea originală, neconvențională, extrem de creativă.

Culoare pretențioasă, violetul solicită deseori un contrast estompat cu o altă culoare, pentru ca mesajul verbal să poată fi citit.

Albastrul – o culoare ce evocă serenitatea, armonia și

conferă încredere. Dar și neîmplicare, fiind o culoare „rece”. În paleta cromatică a designerilor web există 216 culori, o abundență din care pot alege nuanța cea mai potrivită.

Albastrul este culoarea pentru care optează, în general, companiile de asigurări – din motive lesne de înțeles. Albastrul este culoarea pe care trebuie să o evite cu orice preț producătorii de mâncare, pentru că, se știe, albastrul suprimă apetitul.

Tonurile de albastru se combină atractiv cu alte culori pastelate (de exemplu, nuanțele de verde). În combinație cu portocaliul, albastrul dă un efect vibrant, tulburător.

Verdele – o culoare ce declanșează sentimente puternice. Generoasă, spirituală, sugerează fertilitatea, renașterea. Este alegerea firmelor cu profil financiar, ce vor să inducă ideea creșterii profitului. Verdele este alegerea organizațiilor ecologice, un simbol al vieții, al învierii. Dar nu trebuie să uităm că verdele este asociat cultural cu sentimente negative precum invidia, că multe animale sau insecte capătă

culori verzi în momente critice. De aceea, verdele este cotat drept o culoare periculoasă. Folosită doar ca accent cromatic, are un efect vizual benefic. Este de evitat combinația cu roșul aprins, ambele culori devenind atât de vibrante, de perturbatoare, încât mesajul comunicării poate fi deranjant. Ca să nu mai vorbim de daltoniști care nu pot face diferența.

Maro – o culoare conservatoare, ce transmite stabilitate, simplitate și confort. Fiind o culoare monotonă, excesul devine plicticos. Este recomandată în tratările fotografice gen sepia sau în combinație cu accente cromatice de portocaliu, verde, albastru sau roșu. Asociată cu sentimente de confort și familiaritate, este o culoare potrivită pentru comunicarea unor produse sau mărci destinate activităților casnice.

Portocaliul – o culoare caldă, vibrantă, expansivă. Potrivită pentru cei care doresc să iasă în evidență, să atragă atenția. Atunci când este folosită predominant, riscă să

irite. De aceea, se recomandă „țușe” izolate de oranj, în scopul accentuării selective.

Cea mai fierbinte dintre culori – roșul – reprezintă toate lucrurile intense și pasionale. Căldură, viteză, determinarea, competiția, riscul, agresiunea sunt imagini și sentimente evocate de culoarea roșie. Există roșul – Coca-Cola. Este roșul Ferrari. Abuzul poate fi iritant și extrem de tulburător. Utilizarea excesivă de roșu trebuie să fie doar o opțiune deliberată cu scopul expres al inflamării publicului. Este o excelentă culoare de accent, în special în combinație cu tonuri neutre, dar contrastează violent cu verdele, albastrul, violetul.

Poate fi temperat cu alte culori calde, precum portocaliul, tonurile de maro sau galben.

Galbenul solar este asimilat optimismului, bucuriei plenare. Poate fi totuși o culoare neliniștitoare, ce „instigă” imaginația febrilă... De aceea, utilizarea acestei chei cromatice trebuie deliberată cu atenție. Galbenul este un fundal

ce evidențiază mesajul scris într-o culoare contrastantă.

Bejul este o culoare neutră – ce denotă spirit practic, ancorare în realitate, conservatorism. Folosit singur,

poate deveni obositor prin banalitatea și monotonia pe

care o degajă. De aceea, el trebuie indusit, făcut atractiv prin juxtapunerea fie a unor culori de pământ – maro și verde –, fie a unor culori în tonuri de roz sau bleu. Fiind o culoare neutră, este des utilizată ca fundal al materialelor de comunicare.

Prin tradiție culturală creștină, albul este simbolul purității și curăției, al tineretii și inocenței. Considerat non-culoare, este utilizat pe scară largă drept fundal, pentru că asigură vizibilitatea excelentă unui mesaj suprapus.

Prin culori, construim o lume aparte. În branding, simplitatea sau abundența cromatică trebuie să însemne întotdeauna ceva mai mult decât „așa a vrut artistul”. Iar alegerea culorii unei mărci trebuie să fie una strategică, cu premise bune în stimularea succesului mărcii. Un succes valoric, nu neapărat de casă (încasări).

Dana PĂTRĂNOIU, studentă, anul III ID, Facultatea de Jurnalism, Comunicare și Relații Publice